

Årsregnskap 2016

bodø
KOMMUNE

Innholdsfortegnelse

Økonomisk oversikt drift	4
Økonomisk oversikt investering.....	6
Regnskapsskjema 1A	9
Regnskapsskjema 1B	10
Regnskapsskjema 2A	11
Regnskapsskjema 2B	12
Driftsregnskap pr rammeområde	16
Noter	17
Note 1 Regnskapsprinsipper.....	17
Note 2 Organisering av kommunal virksomhet	19
Note 3 Endring i arbeidskapital.....	20
Note 4 Brukerbetalinger	21
Note 5 Andre salgs- og leieinntekter.....	21
Note 6 Overføringer med krav til motytelser.....	21
Note 7 Antall ansatte og ytelser til ledende personer og revisor	22
Note 8 Pensjon.....	23
Note 9 Varige driftsmidler	27
Note 10 Investeringer i nybygg og nyanlegg	28
Note 11 Utlån	29
Note 12 Aksjer og andeler Alle tall i 1000 kr	30
Note 13 Salg av finansielle anleggsmidler.....	32
Note 14 Kortsiktige fordringer	32
Note 15 Bankinnskudd og kontanter.....	33
Note 16 Langsiktig gjeld og avdrag på lån.....	34
Note 17 Avdrag formidlingslån	35
Note 18 Finansielle eiendeler og forpliktelser	36
Note 19 Garantiansvar.....	37
Note 20 Andre vesentlige forpliktelser.....	37
Note 21 Avsetninger og bruk av avsetninger (fond)	38
Disposisjonsfond	38
Bundne driftsfond	39
Ubundne investeringsfond	39
Bundne investeringsfond	40

Note 22 Strykninger og avslutningsposter	40
Note 23 Egenkapitalkontoen «endring regnskapsprinsipp»	40
Note 24 Egenkapitalkontoene regnskapsmessig mer-/mindreforbruk	41
Note 25 Egenkapitalkontoen kapitalkonto	41
Note 26 Kortsiktig gjeld	42
Note 27 Selvkost	42
Note 28 Usikre forpliktelser og hendelser etter balansedagen	44
Note 29 Merverdiavgiftsbehandling av større byggeprosjekter	44
Note 30 Spesifikasjon av uvanlige og vesentlige poster og transaksjoner	44
Note 31 Virkning av endringer av regnskapsprinsipper, regnskapsestimater og korrigerings av tidligere års feil	44
Note 32 Eiendeler, gjeld og egenkapital overdratt til og mottatt fra KF	44
Note 33 Mellomværende med KF/§27-samarbeid	45
Note 34 Overføringer til/fra §27-samarbeid	46
Note 35 Overføringer til KF/IKS	47

Økonomisk oversikt drift	Note	Regnskap 2016	Revidert budsjett 2016	Opprinnelig budsjett 2016	Regnskap 2015
Driftsinntekter					
Brukerbetalinger	4	135 512	138 741	140 293	134 194
Andre salgs- og leieinntekter	5	331 540	313 519	310 493	301 920
Overføringer med krav til motytelse	6	467 914	456 152	355 435	441 842
Rammetilskudd		1 192 619	1 182 966	1 184 621	1 140 205
Andre statlige overføringer		114 177	106 596	98 472	93 575
Andre overføringer		10 398	9 385	4 309	12 525
Skatt på inntekt og formue		1 345 278	1 326 536	1 326 536	1 244 718
Eiendomsskatt		186 416	186 600	173 600	110 290
Andre direkte og indirekte skatter		200	150	150	200
Sum driftsinntekter		3 784 055	3 720 645	3 593 908	3 479 469
Driftsutgifter					
Lønnsutgifter	7	1 778 808	1 832 847	1 777 250	1 670 471
Sosiale utgifter	8	357 046	390 201	380 582	338 335
Kjøp av varer og tj som inngår i tj.produksjon		651 537	594 856	469 732	482 531
Kjøp av tjenester som erstatter tj.produksjon		573 080	552 861	542 191	530 441
Overføringer	34/35	297 067	293 002	262 216	260 816
Avskrivninger	9	201 215	194 150	136 240	182 426
Fordelte utgifter		-211 291	-182 713	-84 396	-92 438
Sum driftsutgifter		3 647 461	3 675 203	3 483 815	3 372 581
Brutto driftsresultat		136 594	45 442	110 094	106 888
Finansinntekter					
Renteinntekter, utbytte og eieruttak	12	58 924	55 409	55 409	62 087
Gevinst på finansielle instrumenter (OM)	18	1 805	0	0	1 533
Mottatte avdrag på utlån	11	647	331	331	715
Sum eksterne finansinntekter		61 376	55 740	55 740	64 335
Finansutgifter					
Renteutgifter, provisjoner og andre fin.utg.		114 167	117 973	112 475	118 992
Tap på finansielle instrumenter (OM)		0	0	0	335
Avdragsutgifter		202 381	198 451	192 575	194 037
Utlån	11	835	1 063	902	1 003
Sum eksterne finansutgifter		317 383	317 488	305 952	314 367
Resultat eksterne finanstransaksjoner		-256 007	-261 748	-250 212	-250 032
Motpost avskrivninger	9	201 215	194 150	136 240	182 426
Netto driftsresultat		81 802	-22 156	-3 879	39 281

Økonomisk oversikt drift – fortsettelse	Note	Regnskap 2016	Revidert budsjett 2016	Opprinnelig budsjett 2016	Regnskap 2015
Alle tall i 1000 kr					
Interne finanstransaksjoner					
Bruk av tidligere års regnsk.m. mindreforbruk	24	60 598	60 598	0	4 671
Bruk av disposisjonsfond	21	300	300	0	40 368
Bruk av bundne fond	21	11 857	20 082	10 070	12 796
Sum bruk av avsetninger		72 755	80 980	10 070	57 834
Overført til investeringsregnskapet		552	500	0	5 155
Dekning av tidligere års regnsk.m. merforbruk	24	0	0	0	0
Avsetninger til disposisjonsfond	21	43 696	43 696	6 012	18 946
Avsetninger til bundne fond	21	20 922	14 628	180	12 417
Sum avsetninger		65 169	58 824	6 191	36 517
Regnskapsmessig mindreforbruk	24	89 388	0	0	60 598

Økonomisk oversikt investering		Note	Regnskap	Rev.	Oppr.	Regnskap
			2016	Budsjett 2016	Budsjett 2016	2015
Alle tall i 1000 kr						
Inntekter						
Salg av driftsmidler og fast eiendom	9		54 325	79 325	53 500	29 317
Andre salgsinntekter			8 762	8 762	0	5 859
Overføringer med krav til motytelse			141 086	99 208	71 350	209 628
Kompensasjon for merverdiavgift	15		43 096	57 833	68 826	72 628
Statlige overføringer			1 522	320	0	0
Andre overføringer			15 419	18 469	0	8 149
Renteinntekter, utbytte og eieruttak			0	0	0	0
Sum inntekter			264 210	263 917	193 676	325 580
Utgifter						
Lønnsutgifter			3 559	1 696	0	3 328
Sosiale utgifter	8		1 114	683	0	830
Kjøp av varer og tj som inngår i tj.produksjon			589 706	617 525	431 755	479 197
Kjøp av tjenester som erstatter tj.produksjon			8	7	0	0
Overføringer			77 480	91 296	81 626	89 011
Renteutgifter, provisjoner og andre fin.utg.			0	0	0	0
Fordelte utgifter			-6 000	0	0	-27
Sum utgifter			665 867	711 207	513 381	572 339
Finansstransaksjoner						
Avdragsutgifter	17		46 081	47 081	34 852	86 834
Utlån	11		125 988	125 988	104 682	71 857
Kjøp av aksjer og andeler	12		5 667	4 608	0	7 637
Avsetninger til ubundne investeringsfond	21		82 685	82 686	28 500	149 601
Avsetninger til bundne fond	21		52	52	0	111
Sum finansieringstransaksjoner			260 474	260 415	168 034	316 040
Finansieringsbehov			662 131	707 705	487 739	562 800
Dekket slik:						
Bruk av lån			563 237	612 164	438 555	380 370
Salg av aksjer og andeler			0	0	0	0
Mottatte avdrag på utlån			69 586	67 357	36 802	55 223
Bruk av tidligere års udisponert			0	0	0	0
Overføringer fra driftsregnskapet			552	552	4 682	5 155
Bruk av disposisjonsfond	21		0	0	0	4 982
Bruk av bundne driftsfond	21		0	0	0	0
Bruk av ubundne investeringsfond	21		28 755	27 632	7 700	116 946
Bruk av bundne investeringsfond	21		0	0	0	124
Sum finansiering			662 131	707 705	487 739	562 799
Udekket/udisponert			0	0	0	0

Balanseregnskap

Note Regnskap Regnskap Regnskap
2016 2015 2014

Alle tall i 1000 kr

EIENDELER

Anleggsmidler		10 984 841	10 395 078	9 785 341
----------------------	--	-------------------	-------------------	------------------

Herav:

Faste eiendommer og anlegg	9	6 408 638	5 988 177	5 616 685
Utstyr, maskiner og transportmidler	9	177 159	166 809	153 459
Utlån	11	558 982	512 052	495 487
Aksjer og andeler	12	340 171	347 078	339 441
Pensjonsmidler	8	3 499 890	3 380 962	3 180 269

Omløpsmidler		1 422 674	1 094 534	1 159 828
---------------------	--	------------------	------------------	------------------

Herav:

Kortsiktige fordringer	14/33	234 244	460 383	220 533
Premieavvik	8	231 823	217 144	246 749
Aksjer og andeler, kortsiktige		0	0	0
Obligasjoner, sertifikater	18	101 094	100 089	99 732
Bankinnskudd, kasse	15	855 513	316 919	592 813

SUM EIENDELER		12 407 514	11 489 612	10 945 168
----------------------	--	-------------------	-------------------	-------------------

EGENKAPITAL OG GJELD

Egenkapital		3 770 942	3 516 470	2 961 281
--------------------	--	------------------	------------------	------------------

Herav:

Disposisjonsfond	21	70 427	27 031	53 435
Bundne driftsfond	21	99 171	90 107	90 486
Ubundne investeringsfond	21	348 293	294 363	261 708
Bundne investeringsfond	21	18 601	18 549	18 563
Endring i regnskapsprinsipp	23	42 692	42 692	42 692
Regnskapsmessig mindreforbruk	24	89 388	60 598	4 671
Regnskapsmessig merforbruk	24	0	0	0
Kapitalkonto	25	3 102 370	2 983 131	2 489 728

Gjeld

Langsiktig gjeld		8 123 553	7 509 512	7 419 743
-------------------------	--	------------------	------------------	------------------

Herav:

Pensjonsforpliktelser	8	3 955 809	3 805 175	3 787 705
Sertifikatlån	16	667 257	290 241	0
Andre lån	16	3 500 486	3 414 096	3 632 038

Kortsiktig gjeld		513 020	463 630	564 144
-------------------------	--	----------------	----------------	----------------

Herav:

Annen kortsiktig gjeld	26/33	513 020	463 630	564 144
------------------------	-------	---------	---------	---------

SUM EGENKAPITAL OG GJELD		12 407 514	11 489 612	10 945 168
---------------------------------	--	-------------------	-------------------	-------------------

Balanseregnskap

Note	Regnskap 2016	Regnskap 2015	Regnskap 2014
------	------------------	------------------	------------------

Alle tall i 1000 kr

MEMORIAKONTI

Memoriakonto	405 502	206 421	187 893
Herav:			
Ubrukte lånemidler	240 822	97 304	123 871
Andre memoriakonti	164 680	109 117	64 022
Motkonto for memoriakontiene	-405 502	-206 421	-187 893

Bodø den 31. desember 2016
15. februar 2017

Rolf Kåre Jensen
rådmann

Kornelija Rasic
kommunaldirektør
for økonomi og finans

Linda Johnsen
regnskapssjef

Regnskapsskjema 1A

Driftsregnskapet	Regnskap 2016	Rev. Budsjett 2016	Oppr. Budsjett 2016	Regnskap 2015
Alle tall i 1000 kr				
Skatt på inntekt og formue	1 345 278	1 326 536	1 326 536	1 244 718
Ordinært rammetilskudd	1 192 619	1 182 966	1 184 621	1 140 205
Skatt på eiendom	186 416	186 600	173 600	110 290
Andre direkte eller indirekte skatter	200	150	150	200
Andre generelle statstilskudd	114 177	106 596	98 472	93 575
Sum frie disponible inntekter	2 838 690	2 802 848	2 783 379	2 588 988
Renteinntekter og utbytte	58 924	55 409	55 409	62 613
Gevinst finansielle instrumenter (OM)	1 805	0	0	1 007
Renteutg.,provisjoner og andre fin.utg.	114 167	117 973	112 475	118 992
Tap finansielle instrumenter (OM)	0	0	0	335
Avdrag på lån	202 381	198 451	192 575	194 037
Netto finansinnt./utg.	-255 818	-261 015	-249 641	-249 743
Til dekning av tidl regnsk.m. merforbruk	0	0	0	0
Til ubundne avsetninger	43 696	43 696	6 012	18 946
Til bundne avsetninger	20 922	14 628	180	12 417
Bruk av tidligere regnsk.m. mindreforbruk	60 598	60 598	0	4 671
Bruk av ubundne avsetninger	300	300	0	40 368
Bruk av bundne avsetninger	11 857	20 082	10 070	12 796
Netto avsetninger	8 137	22 656	3 879	26 472
Overført til investeringsregnskapet	552	500	0	5 155
Til fordeling drift	2 590 457	2 563 989	2 537 617	2 360 561
Sum fordelt til drift (fra skjema 1B)	2 501 070	2 563 989	2 537 617	2 299 963
Regnskapsmessig mindreforbruk	89 388	0	0	60 598

Regnskapsskjema 1A er obligatorisk iht "Forskrift om årsregnskap og årsberetning (for kommuner og fylkeskommuner)" og viser kommunens frie inntekter, finansinntekter og -utgifter, samt avsetning og bruk av fond der fullmakt ikke er delegert etatene/avdelingene.

Disponeringen av frie inntekter (reduisert for netto finansutgifter og netto avsetninger til fond) pr rammeområde fremgår av regnskapsskjema 1B.

Regnskapsskjema 1B (neste side) er obligatorisk iht "Forskrift om årsregnskap og årsberetning" og viser kommunens anvendelse av frie inntekter (reduisert for netto finansutgifter og netto avsetninger til fond) pr rammeområde. Tallene i regnskapsskjema 1B kan avvike fra "Driftsregnskap pr rammeområde" da avsetninger og bruk av fond ikke er med i regnskapsskjema 1B, mens disse er inkludert i tallene i "Driftsregnskap pr rammeområde". Videre inngår frie inntekter (skatt, rammetilskudd mm) i tallene for rammeområde 8 i "Driftsregnskap pr rammeområde", mens disse er holdt utenom i regnskapsskjema 1B, da de inngår i regnskapsskjema 1A.

Regnskapsskjema 1B

Driftsregnskapet Alle tall i 1000 kr	Regnskap 2016	Rev. Budsjett 2016	Oppr. Budsjett 2016	Regnskap 2015
Administrasjon				
Sum utgifter	133 515	131 421	117 342	112 817
Sum inntekter	-29 496	-28 261	-19 635	-9 300
Sum fordelt	104 019	103 160	97 707	103 517
Økonomi og finans				
Sum utgifter	62 692	59 524	52 193	59 668
Sum inntekter	-16 247	-13 830	-14 118	-13 158
Sum fordelt	46 445	45 694	38 076	46 510
Næring og utvikling				
Sum utgifter	38 066	43 178	41 604	34 871
Sum inntekter	-14 509	-19 288	-18 571	-11 140
Sum fordelt	23 557	23 890	23 033	23 731
Oppvekst og kultur				
Sum utgifter	1 460 983	1 429 040	1 353 669	1 351 995
Sum inntekter	-253 449	-238 732	-178 991	-214 880
Sum fordelt	1 207 535	1 190 308	1 174 677	1 137 115
Helse og omsorg				
Sum utgifter	1 397 093	1 418 919	1 278 433	1 239 930
Sum inntekter	-458 381	-452 032	-323 726	-344 639
Sum fordelt	938 712	966 886	954 708	895 291
Eiendom (*)				
Sum utgifter	14	0	0	7 328
Sum inntekter	-45	0	0	-6 061
Sum fordelt	-31	0	0	1 267
Teknisk				
Sum utgifter	383 645	366 869	361 780	352 408
Sum inntekter	-314 902	-274 780	-274 780	-280 167
Sum fordelt	68 743	92 089	87 001	72 241
Rammeområde 8				
Sum utgifter	383 578	410 028	367 260	319 677
Sum inntekter	-271 489	-268 067	-204 844	-299 384
Sum fordelt	112 090	141 962	162 416	20 293
Sum fordelt	2 501 070	2 563 989	2 537 617	2 299 964
Til fordeling fra skjema 1A	2 590 457	2 563 989	2 537 617	2 360 561
Mer/Mindreforbruk	89 388	0	0	60 598

Regnskapsskjema 2A

Investeringsregnskapet	Regnskap 2016	Rev. Budsjett 2016	Oppr. Budsjett 2016	Regnskap 2015
Alle tall i 1000 kr				
Investeringer i anleggsmidler	665 867	711 207	513 381	572 339
Utlån og forskutteringer	125 988	125 988	104 682	71 857
Kjøp av aksjer og andeler	5 667	4 608	0	7 637
Avdrag på lån	46 081	47 081	34 852	86 834
Avsetninger	82 737	82 738	28 500	149 712
Årets finansierungsbehov	926 340	971 622	681 415	888 380
Finansiert slik:				
Bruk av lånemidler	563 237	612 164	438 555	380 370
Inntekter fra salg av anleggsmidler	54 325	79 325	53 500	29 317
Tilskudd til investeringer	16 941	18 789	0	8 149
Kompensasjon for merverdiavgift	43 096	57 833	68 826	72 628
Mottatte avdrag på lån og refusjoner	210 672	166 565	108 152	264 851
Andre inntekter	8 762	8 762	0	5 859
Sum ekstern finansiering	897 034	943 438	669 033	761 173
Overført fra driftsregnskapet	552	552	4 682	5 155
Bruk av avsetninger	28 755	27 632	7 700	122 052
Sum finansiering	926 340	971 622	681 415	888 380
Udekket/udisponert	0	0	0	0

Regnskapsskjema 2A er obligatorisk iht "Forskrift om årsregnskap og årsberetning" og viser kommunens samlede investeringer (både driftsmidler og finansielle anleggsmidler) i løpet av regnskapsåret, samt finansieringen av disse. Spesifikasjon av kommunens investeringsprosjekter fremgår av regnskapsskjema 2B.

Regnskapsskjema 2B

Investeringsregnskapet pr prosjekt (Alle tall i 1000 kr)	Regnskap 2016	Rev Budsj 2016	Oppr Budsjett 2016	Regnskap 2015
Skoler				
9215 RØNVIK/SALTVERN SKOLESTRUKTUR	288	288	0	17 977
9217 BANKGATA SKOEL, UTEAREAL	877	877	4 500	0
9219 ASPÅSEN SKOLE	42	42	0	0
9220 BANKGATA SKOLE, AUDITORIUM	139	139	2 500	0
9224 ASPÅSEN SKOEL (HOVEDPROSJEKT)	126	125	0	0
9225 ALSTAD UNGDOMSSKOLE, REHABILITERING	1 262	1 263	15 000	0
9229 STØVER SKOLE/INNNSTRANDA BHG - BYGGETRINN 2	489	489	450	0
9230 TVERLANDET SKOLE	6 318	6 317	20 000	3 521
9233 UTEOMRÅDER SKOLER	636	636	1 000	0
9236 OPPGRADERING AV BRANNTTEKNISK ANLEGG	6 508	6 508	7 000	5 870
9249 REHABILITERING SKOLEBYGG (PS 11/XX)	7 549	7 548	5 000	2 784
9251 MØRKVEDBUKTA SKOLE	24	24	0	0
9214 SENTRUM SKOLESTRUKTUR	0	0	0	221
Sum	24 257	24 256	55 450	30 373
Barn og unge				
9238 OPPGRADERING EL-ANLEGG	2 610	2 610	3 000	2 007
9239 BARNEHAGE RØNVIK	13 978	13 978	-	23 074
9250 ENGMARK BHG KJØP AV BRAKKERIGG PS15/100	-	-	-	4 345
9280 OPPGRADERING AV VVS ANLEGG - SKOLER/BHG	1 745	1 763	5 000	-
9281 BARNEHAGENES UTEOMRÅDER	944	944	1 000	-
9734 OPPGRADERING LEKEPLASSER	504	504	2 200	-
9247 MØRKVED FAM.SENTER OMBYGGING 2 KONTOR	-	-	-	252
Sum	19 782	19 799	11 200	29 677
Boliger				
9333 BOLIGKJØP	12 276	12 276	-	6 863
9366 FLYKTNINGEBOLIGER	8 509	8 509	-	7 673
9368 BOLIGPOLITISK HANDLINGSPLAN 2.2.5	-	-	6 600	-
9533 FLYKTNINGBOLIGER (7 STK ÅRLIG)	-	-	19 250	-
9597 INNSKUDD KOMM BOLIGER	582	582	-	370
Sum	21 367	21 367	25 850	14 906
Helse og omsorg				
9360 NØDSTRØMSAGG. I SYKEHJEM	7 350	7 350	7 000	211
9361 LØDING SYKEHJEM TIL BOKOLLEKTIV	163	163	-	1 157
9362 SONEBASE HJEMMETJENESTEN	3 930	3 929	9 000	366
9363 TILRETTELEGGING VOLLEN SYKEHJEM	57	56	-	413
9364 6+4 BOLIGER VOLLSLETTA	4 553	4 553	20 500	396
9369 VARMEPUMPE TBSS	1 958	1 958	-	2 077
9374 BOTILBUD GARNVEIEN PS 13/13	468	468	-	6 514
9379 BYGNINGSMESSIGE TILPASNINGER HS, GRUNNET DRIFTSENDRINGER	698	697	2 500	653
9380 HÅLOGALANDSGATA 131	494	494	-	7 980
9385 NY INSTITUSJON - PLASSER TIL HELDØGNS OMSORG MV	-	-	3 000	-
9390 SØLVSUPER HELSE- OG VELFERDSSENTER	8 006	2 000	-	6 760
9110 NØDNETT OG LEGEVAKTSFORMIDLING	16	15	-	565
Sum	27 693	21 683	42 000	27 092

Investeringsregnskapet pr prosjekt (Alle tall i 1000 kr)		Regnskap 2016	Rev Budsj 2016	Oppr Budsjett 2016	Regnskap 2015
Veier og byutvikling					
9208	TRAFIKKSIKKERHETSTILTAK SALTVERN SKOLE	-	-	600	-
9221	TRAFIKKSIKKERHETPROSJEKT SALTSTRAUMEN	378	378	-	-
9401	FELTUTBYGGING	-	-	3 700	-
9410	DIVERSE FELTUTBYGGING	52 948	52 948	28 500	22 947
9600	UTVIDELSE AV PARKERINGSSONER	438	438	500	739
9662	BURØYA/VALEN - NYHOLMEN	14	14	-	-
9668	ASFALTSPLEIS	662	662	-	1 425
9674	AKSJON SKOLEVEI: FORTAU BODINVEIEN	- 507	-507	-	36
9676	SOLØYVANNSVEIEN - FORSTERKNING	2 894	2 894	3 000	-
9677	G/S VEI HESTDALEN - SØRSTRUPEN	7	7	-	1 706
9680	NYASFALTERING	2 982	2 982	2 500	-
9681	VEITILTAK SENTRUM	7 300	7 301	7 500	18 439
9692	KOLLEKTIVTRASSE	225	225	-	210
9698	HAVNEPROMENADEN	15 135	15 136	9 000	6 905
9700	TERMINALKAI SØR	10 568	10 568	15 000	70 927
9701	LANGSTRANDA	2 000	3 171	-	15 581
9702	FRIKJØP UTEAREAL	472	472	-	-
9709	MØRKVEDLIA STUDENTBOLIGER	7 580	7 581	3 500	4 514
9710	BYPAKKE BODØ: PRÆRIEN VEST - NY VEI	5	6	-	862
9711	BYPAKKE BODØ: DIGITALE BARNETRÅKK	313	313	3 000	343
9712	BYPAKKE BODØ: KOLLEKTIVPROSJEKTER	6 730	6 730	18 300	3 834
9713	BYPAKKE BODØ: TRAFIKKSIKKERHET	53 336	53 335	42 900	25 257
9714	KAI HELLIGVÆR	456	456	-	24
9715	REASFALTERING AV KOMMUNALE VEGER	6 788	6 788	6 500	1 694
9720	ALGARVEIEN	38	38	-	540
9721	STØTTEMUR FRAMLIA	1 531	1 531	-	-
9722	SPEIDERLEIR - VEI	22	22	-	-
9730	INVESTERINGER BYTEKNIKK FOM 2014	6 321	6 322	2 000	5 697
9731	OLJEDEPOT	2	2	-	406
9732	KJERRINGØY SENTRUM SELVBYGGERTOMTER	6 736	6 737	-	2 203
9735	KAI PÅ SKJERSTAD	-	-	2 000	-
9801	VEI OG GATELYS KOMMUNAL BEVILGNING	4 104	4 104	6 000	6 229
9937	PARKERINGSPLASSER KVARTAL 99	108	108	-	-
9759	TORGKAI PS 16/14	35 000	35 000	-	-
	Diverse prosjekter avsluttet 2015				2 758
Sum		224 590	225 762	154 500	193 275

Investeringsregnskapet pr prosjekt (Alle tall i 1000 kr)	Regnskap 2016	Rev Budsj 2016	Oppr Budsjett 2016	Regnskap 2015
Kultur og idrett				
9038 STORDALSHALLEN	1 519	1 518	-	550
9039 RULLESKIANLEGG	263	264	-	-
9505 ALLHUS HELLIGVÆR	70	71	-	1 120
9519 MASKINISTEN REHAB LYSLØYPE	1 178	1 179	-	2 003
9522 STIMULI	2 631	2 631	-	4 476
9524 STIMULI 2	-	-	2 000	364
9526 BESTEMORENGA - PREPARERINGSMASKIN	3 753	3 753	3 800	-
9540 AKTIVITETSPARK, "TUFTEPARKER/PARKOUR"	100	100	500	-
9541 TURNEHALL - FORSKUTTERING SPILLEMIDLER	8 800	8 800	8 800	-
9542 KLATREHALL - FORSKUTTERING SPILLEMIDLER	-	-	4 000	-
9544 TRAFIKKSIKKERHETSSENTER - BRATTEN KUNSTGRESSPAKKEN (LØPSM, STORD, 9549 LIMYRA)	59	59	-	243
9555 KUNSTGRESS ASPMYRA STADION	-	-	-	1 140
9556 KUNSTGRESSPAKKE 2014 SALTSTRAUMEN	-	-	-	1 000
9560 KUNSTGRESSLØKKER RØNVIK OG SALTVERN	4 395	4 396	-	1 178
9248 FLERBRUKSHALLEN BANKGATA 2012	-1 966	3 850	1 000	1 219
9920 KULTURKVARTALET BIBLIOTEK	3 038	-	-	20 093
9922 KULTURKVARTALET UTOMHUS	-1 046	-	-	34 651
9927 KULTURKVARTALET KULTURHUS	8 303	-	-	32 521
9950 PS15/10 KJØP AV FRAMKINO	-	-	-	199 787
Øvrige avsluttede prosjekter 2015				21 526
Sum	31 099	26 621	20 100	323 589
Kirke				
9575 KIRKE HUNSTAD	1 239	-2 470	-	1 452
9583 BRANNSIKRING KIRKER	500	500	500	500
9584 BODØ DOMKIRKE UTBEDRING	2 500	2 500	2 500	2 500
Sum	4 239	530	3 000	4 452
Kommunens fellesområde				
9000 STYRINGSSYSTEM	2 686	2 687	500	2 306
9050 RÅDHUSKVARTALET	823	-	103 000	10 446
9051 RÅDHUSKVARTALET, BYGGDELEN	32 006	79 130	-	5 437
9052 RÅDHUSPROSJEKTET, OU	4 174	18 170	-	-
9053 RÅDHUSPROSJEKTET, FLYTT OMB VOLLEN	13 081	13 300	-	-
9055 RÅDHUSPLASSEN/SOLPARKEN	-	-	-	223
9201 INFRASTRUKTUR IKT	1 013	1 014	1 000	-
9290 VÅGØNES GÅRD	-	-	-	26 548
9598 NY BRANNSTASJON	5 425	5 425	-	3 755
9750 UTLÅN/AKSJER/FOND	36 818	34 588	4 682	80 678
9751 VIDEREUTLÅN	175 630	175 631	133 852	111 271
9962 IT SYSTEMER	7 679	7 679	4 000	10 398
9963 IKT EFFEKTIVISERING	487	488	8 135	-
9971 VISMA AUTOMATISERING	965	965	646	408
9996 OPS-AVTALE Ny Brannstasjon	216 031	216 031	-	-
9997 Vederlagsfri overtakelse tekniske anlegg	19 459	19 459	-	-
9998 JUSTERINGSAVTALER MVA	9 936	9 935	-	11 414
9999 FELLES FINANSIERING INVESTERINGER	-20 846	-20 847	-	-145 344
Sum	505 366	563 655	255 815	117 540

(*) Det ble pr 31.12.15 foretatt samlet avsetning for ikke mottatte og/eller behandlede fakturaer på sentralt ansvarsområde i investeringsregnskapet. Disse er i løpet av 2016 henført til det enkelte investeringsprosjekt, og er årsaken til at ansvarsnummer 9999 fremkommer med negativt beløp i 2016 i oversikten ovenfor.

Investeringsregnskapet pr prosjekt (Alle tall i 1000 kr)	Regnskap 2016	Rev Budsj 2016	Oppr Budsjett 2016	Regnskap 2015
VA				
9604 SANERING SENTRUM VANN	7 522	7 523	22 000	32 884
9606 HOVEDVANNVERKET	-200	-200	-	-
9608 NORDSTRANDA VANNVERK	20 390	20 391	10 000	66 681
9609 GIVÆR VV - OPPGRADERING	461	461	2 500	-
9611 VANNLEDNING GODØYNES - SKÅLBONES	227	227	3 000	-
9613 VANNFORSYNING SEINES/GILLESV	149	149	-	7
9614 VANNLEDNING I RV TUNNEL	4	4	6 500	8
9615 REHABILITERING DAM VÅGØYVANNET	7	7	1 000	-
9617 BURØYA/VALEN	29	29	-	-
9621 ØLKRONA BASSENG - REHABILITERING	63	63	-	99
9622 PORTAL HEGGMOEN VANNTUNNEL	194	194	5 000	-
9623 GODØYNES TRYKKØKNING	45	45	-	6
9624 BREIVIK VANNVERK	1	1	-	30
9627 FLOMSIKRING FUTELVA	6	6	-	513
9640 PRÆRIEN VEST AVLØP	4	4	-	55
9643 SANERING SENTRUM AVLØP	10 858	10 858	22 000	37 711
9645 OPPRYDDING AVLØP VALNES	3	3	-	59
9646 SPYLEBIL	3 812	3 812	4 000	-
9648 AVLØP ØYRAN, MISVÆR	2 081	2 081	-	1 825
9649 STOKKVIKA - HUNSTADMOEN AVLØP	3 924	3 924	5 000	680
9650 BERTNES AVLØPSOPPRYDDING	1 000	1 000	3 000	116
9653 BODØELV OVERVANNSTUNNEL	17 328	17 328	25 000	2 456
9655 MØRKVED RENSEANLEGG	18	18	4 000	88
9656 OMBYGGING OVERLØP SJØGATA	21	21	500	-
Diverse prosjekter avsluttet 2015				4 259
Sum	67 947	67 949	113 500	147 476
Sum alle prosjekter	926 340	971 622	681 415	888 380

Driftsregnskap pr rammeområde

	Regnskap 2016	Rev. bud. 2016	Oppr. bud. 2016	Regnskap 2015
Administrasjon				
Utgifter	134 208	132 107	117 342	112 818
Inntekter	-29 611	-28 376	-19 635	-9 300
Netto	104 597	103 731	97 707	103 518
Økonomi og finans				
Utgifter	62 696	59 524	52 193	59 669
Inntekter	-16 336	-13 830	-14 118	-13 158
Netto	46 360	45 694	38 075	46 511
Næring og utvikling				
Utgifter	39 736	43 808	41 634	35 311
Inntekter	-14 509	-19 288	-18 571	-11 171
Netto	25 228	24 520	23 063	24 140
Oppvekst og kultur				
Utgifter	1 473 979	1 440 673	1 353 669	1 362 550
Inntekter	-370 724	-348 687	-277 463	-309 605
Netto	1 103 255	1 091 987	1 076 206	1 052 945
Helse og omsorg				
Utgifter	1 405 992	1 427 818	1 278 433	1 254 168
Inntekter	-466 057	-458 845	-324 001	-350 709
Netto	939 935	968 972	954 433	903 458
Eiendom				
Utgifter	14	-	-	7 328
Inntekter	-45	-	-	-6 061
Netto	-31	0	0	1 267
Tekniske tjenester				
Utgifter	387 484	366 869	361 780	353 643
Inntekter	-315 342	-284 575	-284 575	-285 677
Netto	72 142	82 293	77 205	67 966
Rammeområde 8				
Utgifter	737 195	763 428	678 472	643 086
Inntekter	-3 118 068	-3 080 626	-2 945 161	-2 903 489
Netto	-2 380 873	-2 317 199	-2 266 689	-2 260 403
Total				
Utgifter	4 241 304	4 234 227	3 883 524	3 828 573
Inntekter	-4 330 691	-4 234 227	-3 883 524	-3 889 171
Netto	-89 388	0	0	-60 598

Oversikten viser Bodø kommunes driftsregnskap for 2016 satt opp pr rammeområde iht vedtatt budsjett for 2016, jfr PS 15/127.

Noter

Note 1 Regnskapsprinsipper

Regnskapet er utarbeidet i henhold til bestemmelsene i kommuneloven, forskrifter og god kommunal regnskapsskikk.

Regnskapsprinsipper

All tilgang og bruk av midler i løpet av året som vedrører kommunens virksomhet fremgår av driftsregnskapet eller investeringsregnskapet. Regnskapsføring av tilgang og bruk av midler bare i balanseregnskapet gjøres ikke.

Alle utgifter, utbetalinger, inntekter og innbetalinger er regnskapsført brutto. Dette gjelder også interne finansieringstransaksjoner. Alle kjente utgifter, utbetalinger, inntekter og innbetalinger i året er tatt med i årsregnskapet, enten de er betalt eller ikke. For lån er kun den delen av lånet som faktisk er brukt i løpet av året ført i investeringsregnskapet. Den delen av lånet som ikke er brukt, er registrert som memoriapost som ubrukte lånemidler i balansen. I den grad enkelte utgifter, utbetalinger, inntekter eller innbetalinger ikke kan fastsettes eksakt ved tidspunktet for regnskapsavleggelsen, registreres et anslått beløp i årsregnskapet basert på beste estimat.

Klassifisering av anleggsmidler og omløpsmidler

I balanseregnskapet er anleggsmidler eiendeler bestemt til varig eie eller bruk for kommunen. Andre eiendeler er omløpsmidler. Fordringer knyttet til egen vare- og tjenesteproduksjon, samt markedsbaserte verdipapirer som inngår i en handelsportefølje er omløpsmidler. Andre markedsbaserte verdipapirer er klassifisert som omløpsmidler med mindre kommunen har foretatt investeringen ut fra næringspolitiske eller samfunnsmessige hensyn. I slike tilfeller er verdipapirene klassifisert som anleggsmidler.

Andre fordringer som ikke inngår i punktet ovenfor er omløpsmidler dersom disse forfaller til betaling innen ett år etter anskaffelsestidspunktet. Ellers er de klassifisert som anleggsmidler.

Kommunen følger KRS (F) nr 4 Avgrensningen mellom driftsregnskapet og investeringsregnskapet. Standarden har særlig betydning for skille mellom vedlikehold og påkostning i forhold til anleggsmidler. Utgifter som påløper for å opprettholde anleggsmiddelets kvalitetsnivå utgiftsføres i driftsregnskapet. Utgifter som representerer en standardheving av anleggsmidlet utover standarden ved anskaffelsen utgiftsføres i investeringsregnskapet og aktiveres på anleggsmiddelet i balansen.

Klassifisering av gjeld

Langsiktig gjeld er knyttet til formålene i kommunelovens § 50 med unntak av likviditetstrekkrettighet/ likviditetsslån jfr kl § 50 nr 5. All annen gjeld er kortsiktig gjeld. Neste års avdrag på utlån inngår i anleggsmidler og neste års avdrag på lån inngår i langsiktig gjeld.

En omklassifisering medfører en regnskapsføring i investeringsregnskapet og eventuelt i driftsregnskapet. Verdivurderingen må gjennomføres før omklassifiseringen. Omklassifisering av anleggsmidler til omløpsmidler skal ikke finne sted.

Vurderingsregler

Omløpsmidler er vurdert til laveste verdi av anskaffelseskost og virkelig verdi. Markedsbaserte finansielle omløpsmidler er vurdert til virkelig verdi.

Utestående fordringer er vurdert til pålydende med fradrag for forventet tap.

Anleggsmidler er vurdert til anskaffelseskost. Anleggsmidler med begrenset økonomisk levetid avskrives med like store årlige beløp over levetiden til anleggsmiddelet. Avskrivningene starter året etter at anleggsmidlet er anskaffet / tatt i bruk av virksomheten. Avskrivningsperiodene er i tråd med § 8 i forskrift om årsregnskap og årsberetning.

Anleggsmidler som har hatt verdifall som forventes ikke å være forbigående er nedskrevet til virkelig verdi i balansen.

Vurderingene for eiendeler gjelder tilsvarende for kortsiktig og langsiktig gjeld.

Langsiktig gjeld skal vurderes til opptakskost. Langsiktig gjeld skal oppskrives ved varig økning i forpliktelsen. Krav til oppskrivning gjelder ikke ved renteendring på langsiktig gjeld. Oppskrivningen skal reverseres i den utstrekning grunnlaget for oppskrivningen ikke lenger er til stede.

Kortsiktig gjeld skal vurderes til det høyeste av opptakskost og virkelig verdi. Vurdering til høyeste verdi skal fravikes når dette er i samsvar med god kommunal regnskapsskikk for regnskapsføring av sikring. Kortsiktig gjeld som vurderes likt som markedsbaserte finansielle omløpsmidler skal vurderes til virkelig verdi.

Selvkostberegninger

Innenfor de rammer der selvkost er satt som den rettslige rammen for hva kommunen kan kreve av brukerbetaling beregner kommunen selvkost etter retningslinjer gitt av Kommunal- og moderniseringsdepartementet i dokument H-3/14, februar 2014.

For de tjenestene kommunen selv har valgt å kreve brukerbetaling etter selvkostprinsippet følges samme retningslinjer.

Merverdiavgiftsplikt og merverdiavgiftskompensasjon

Kommunen følger reglene i merverdiavgiftsloven for de tjenesteområdene som er omfattet av loven. For kommunens øvrige virksomhet krever kommunen momskompensasjon. Da ordningen med kompensasjon for betalt merverdiavgift ble innført i kommunesektoren ble dette finansiert av kommunene selv gjennom redusert statstilskudd i inntektssystemet.

Note 2 Organisering av kommunal virksomhet

Den samlede virksomheten til kommunen er i hovedsak organisert innenfor kommunens ordinære organisasjon, men noe virksomhet er lagt til enheter som avlegger eget særregnskap eller andre rettssubjekter.

Enheter som avlegger særregnskap	Type virksomhet	Type enhet	Kontor-/vertskommune
Bodø kommunale eiendommer KF	Forvaltning av kommunale eiendommer, eiendomsrelaterte tjenester og ivaretagelse av kommunens byggherrefunksjon.	Kommunalt foretak	Bodø kommune
Bodø Spektrum KF	Drift av idrettsanlegg. (Nordlandshallen, Bodøhallen, Nordlandsbadet og Aspmyra stadion)	Kommunalt foretak	Bodø kommune
Stormen konserthus Bodø KF	Drift av kulturhus. Fremme interesse for musikk og scenekunst.	Kommunalt foretak	Bodø kommune
Bodø Havn KF	Drift av havne- og kaianlegg.	Kommunalt foretak	Bodø kommune

Bodø kommunale eiendommer KF er med virkning fra 01.01.17 nedlagt som kommunalt foretak og inngår fra samme tidspunkt som egen avdeling i Bodø kommune.

Andre rettssubjekter	Type virksomhet	Type enhet	Kontor-/vertskommune	Ant deltakerkommuner
Salten Brann IKS	Brannvesen. Feiing.	Interkommunalt selskap	Bodø kommune	9
Salten Kommunerevisjon IKS	Revisjon	Interkommunalt selskap	Fauske kommune	9
IRIS Salten IKS	Renovasjon	Interkommunalt selskap	Bodø kommune	9
Helse- og miljøtilsyn Salten IKS	Folkehelse og miljørettet helsevern	Interkommunalt selskap	Bodø kommune	11

Bodø kommune har i tillegg avtale med om lag 40 private barnehager.

Note 3 Endring i arbeidskapital

Alle tall i 1 000 kr

Del 1 Tall fra bevilgningsregnskap	Regnskap 2016	Regnskap 2015	Regnskap 2014
Anskaffelse av midler			
Inntekter driftsdel (kontoklasse 1)	3 784 055	3 479 469	3 322 007
Inntekter investeringsdel (kontoklasse 0)	264 210	325 580	268 490
Innbetalinger ved eksterne finanstransaksjoner	694 200	499 927	783 472
Sum anskaffelse av midler	4 742 464	4 304 976	4 373 969
Anvendelse av midler			
Utgifter driftsdel (kontoklasse 1)	3 446 246	3 190 156	3 120 367
Utgifter investeringsdel (kontoklasse 0)	665 867	572 339	905 431
Utbetaling ved eksterne finanstransaksjoner	495 119	480 695	490 307
Sum anvendelse av midler	4 607 232	4 243 190	4 516 104
Anskaffelse - anvendelse av midler	135 232	61 786	-142 135
Endring i ubrukte lånemidler	143 518	-26 567	-33 384
Endring i arbeidskapital	278 750	35 220	-175 519

Del 2 Tall fra balansen	Arbeidskapital pr 31.12.16	Arbeidskapital pr 31.12.15	Endring fra 2015 til 2016
OMLØPSMIDLER			
Betalingsmidler	855 513	316 919	538 594
Kortsiktige fordringer	234 244	460 383	-226 139
Obligasjoner, sertifikater	101 094	100 089	1 004
Premieavvik	231 823	217 144	14 680
Aksjer og andeler	0	0	0
OMLØPSMIDLER	1 422 674	1 094 535	328 139
KORTSIKTIG GJELD	-513 020	-463 630	-49 389
ARBEIDSKAPITAL	909 654	630 904	278 750

Herav			
Premieavvik	231 823	217 144	-14 680
Ubrukte lånemidler	240 822	123 871	-116 951
Bundne driftsfond	99 171	90 486	-8 685
Bundne investeringsfond	18 601	18 563	-38
Korrigert arbeidskapital (*)	319 236	180 841	138 395

(*) Arbeidskapitalen viser differansen mellom omløpsmidler og kortsiktig gjeld. Det forventes at arbeidskapitalen gir et bilde av kommunens likvide situasjon. I kommuneregnskapet inngår premieavviket som en del av omløpsmidlene. Dette har imidlertid ingen reell verdi for kommunen (se eventuelt nærmere forklaring i note 8 angående pensjon) og representerer ingen likvide midler. I begrepet "korrigert arbeidskapital" er derfor premieavviket trukket ut for å få et mer reelt bilde av arbeidskapitalen. Videre er den delen av likvide midler som gjelder ubrukte lånemidler og bundne fond trukket ut, da disse ikke kan disponeres fritt av kommunen.

En økning av arbeidskapitalen viser at likviditeten er styrket i løpet av året. Ved vurdering av kommunens likviditet må det imidlertid også tas hensyn til sertifikatlån med samlet saldo på 667 mill kr pr 31.12.16. Disse sertifikatlånene er klassifisert som langsiktig gjeld, men forfaller til betaling og må refinansieres i løpet av første tertial 2017.

Note 4 Brukerbetalinger

Alle tall i 1 000 kr

	2016	2015
Foreldrebetaling barnehager	33 831	33 187
Foreldrebetaling SFO	33 062	33 175
Pasientbetaling sykehjem	53 118	50 656
Pasientbetaling øvrig	6 291	6 628
Egenandeler praktisk bistand (hjemmetjenester)	5 057	6 361
Egenandel dagplasser	730	744
Øvrige brukerbetalinger	3 423	3 443
Sum brukerbetalinger	135 512	134 194

Note 5 Andre salgs- og leieinntekter

Alle tall i 1 000 kr

	2016	2015
Kommunale avgifter og ab.gebyr	145 640	133 384
Husleieinntekter og festeavgifter	76 212	69 250
Saksbehandlingsgebyrer o.l.	26 270	23 630
Parkeringsinntekter og gebyrer	19 763	19 971
Salg av kvotekraft	29 052	20 081
Avgiftspliktig salg øvrig	16 631	17 709
Øvrige inntekter, avgiftsfri	17 972	17 895
Sum	331 540	301 920

Note 6 Overføringer med krav til motytelser

Alle tall i 1 000 kr

	2016	2015
Refusjon fra staten	210 844	213 601
Sykelønnsrefusjon	103 847	104 189
Kompensasjon merverdiavgift drift	78 521	71 241
Refusjon fra fylkeskommuner	21 646	9 168
Refusjon fra kommuner	21 162	15 302
Refusjon fra andre (private)	31 694	22 990
Refusjon fra egne kommunale foretak	200	5 352
Sum	467 914	441 843

Note 7 Antall ansatte og ytelser til ledende personer og revisor

	2016	2015	2014	2013
Antall årsverk	3 210	2 914	2 847	2 965
Antall ansatte	3 936	3 634	3 545	3 693
Antall kvinner	3 008	2 813	2 756	2 834
% andel kvinner	76 %	77 %	78 %	77 %
Antall menn	928	821	789	859
% andel menn	24 %	23 %	22 %	23 %
Antall kvinner høyere stillinger	65	65	69	68
% andel kvinner i høyere stillinger	66 %	64 %	65 %	65 %
Antall menn i høyere stillinger	33	36	37	37
% andel menn i høyere stillinger	34 %	36 %	35 %	35 %

Med høyere stilling menes rådmann, kommunaldirektører, virksomhetsledere, stabsstilling med rådmannen som nærmeste overordnede, øvrige lederstillinger og stabsstillinger med kommunaldirektør som nærmeste overordnede.

Fordeling heltid/deltid	2016	2015	2014	2013
Antall heltidsstillinger	2 085	1 841	1 798	1 881
Antall deltidsstillinger	2 233	2 146	2 124	2 167
Antall ansatte i deltidsstillinger	1 865	1 795	1 747	1 812
Antall kvinner i deltidsstillinger	1 572	1 535	1 510	1 551
% andel kvinner i deltidsstillinger	84 %	86 %	86 %	86 %
Antall menn i deltidsstillinger	292	260	237	261
% andel menn i deltidsstillinger	16 %	14 %	14 %	14 %

Lønn og godtgjøring til rådmann, ordfører og revisjon	2016	2015	2014	2013
Rådmann (regulativlønn pr. 31.12.2016)	1 208 000	1 150 000	1 025 000	1 025 000
Ordfører (regulativlønn pr. 31.12.2016)	997 621	974 040	951 610	920 237
Revisjon (regnskaps- og forvaltn.revisjon)*	1 895 600	2 330 000	2 257 000	2 257 000

*For 2016 ble det tilbakebetalt for meget avregnet honorar tidligere år i hr vedtak i repr.skapet sak 7/2016.

Note 8 Pensjon

Bodø kommune har kollektive pensjonsordninger for sine ansatte i Bodø Kommunale Pensjonskasse (BKP), Statens Pensjonskasse (SPK) og Kommunal Landspensjon (KLP). Pensjonsordningene sikrer tariffestet tjenestepensjon for de ansatte for alders-, uføre-, ektefelle- og barnepensjon samt AFP/tidligpensjon. Pensjonene fra pensjonskassen samordnes med utbetalingene fra folketrygden i de tilfeller regelverket krever det. Alle vedtatte beregninger er innarbeidet i beregningen for 2016.

Pensjonskostnad

Pensjonskostnader	BKP	KLP	SPK	Sum
Årets opptjening	130 023	25 462	38 112	193 597
Rentekostnad	109 454	17 770	24 004	151 228
Brutto pensjonskostnad	239 477	43 232	62 116	344 825
Forventet avkastning	-113 291	-17 472	-18 695	-149 458
Netto pensjonskostnad	126 185	25 760	43 421	195 366
Amortisert premieavvik	31 289	2 481	-1 529	32 242
Administrasjonskostnad	12 042	1 860	1 308	15 211
Samlet pensjonskostnad	169 517	30 102	43 200	242 820

Alle tall i 1 000 kr

Premieavvik

Årets premieavvik	BKP	KLP	SPK	Sum
Innbetalt pensjonspremie	181 377	25 851	49 155	256 382
Netto pensjonskostnad	-126 185	-25 760	-43 421	-195 366
Administrasjonskostnad	-12 042	-1 860	-1 308	-15 211
Årets premieavvik	43 149	-1 770	4 426	45 804

Alle tall i 1 000 kr

Kommunen har i 2016 betalt totalt 256 mill kr i premieinnbetaling til de ulike pensjonsordningene, mens det i samsvar med gjeldende regnskapsprinsipper "kun" er utgiftsført pensjonsutgifter på 210 mill kr. Utgiftsføringen baserer seg på langsiktige økonomiske og aktuarmessige forutsetninger, se nedenfor. Årets premieavvik, som tilsvarer differansen mellom innbetalt premie og regnskapsført pensjonskostnad, utgjør dermed 45,8 mill kr. I tillegg kommer arbeidsgiveravgift av beløpet med 3,6 mill kr. Totalt medfører dette isolert sett at regnskapsresultatet fremstår som 49,4 mill kr bedre enn dersom pensjonspremien hadde blitt utgiftsført i sin helhet. Av dette benyttes 34,7 mill kr til finansiering av amortisering av tidligere års premieavvik (inkludert arbeidsgiveravgift), slik at nettoeffekten på årets regnskap er en resultatforbedring på 14,7 mill kr.

Balanseført premieavvik år 31.12.16 fremkommer som følger:

Samlet premieavvik	BKP	KLP	SPK	Sum
Akkumulert premieavvik pr 01.01.	197 887	14 988	-11 811	201 064
Amortisert premieavvik fra tidligere år	-31 289	-2 481	1 529	-32 242
Årets premieavvik	43 149	-1 770	4 426	45 805
Akkumulert premieavvik pr 31.12.	209 746	10 737	-5 856	214 627
Arbeidsgiveravgift av premieavvik	16 808	842	-453	17 197
Sum balanseført premieavvik inkl aga	226 554	11 579	-6 310	231 824

Alle tall i 1 000 kr

Nærmere om premieavvik

Fra og med regnskapsåret 2002 ble det foretatt endringer i reglene om regnskapsføring av pensjon. Tidligere ble premieinnbetalingen til pensjonskassen regnskapsført som årets pensjonskostnad, men fra og med 2002 utgiftsføres det en estimert langsiktig pensjonskostnad basert på langsiktige forutsetninger om blant annet lønns- og G-vekst, avkastning på pensjonsmidlene og fremtidig renteutvikling. Endringen skulle medføre en jevnere årlig utgiftsbelastning enn tidligere da premieinnbetalingen dannet grunnlaget for utgiftsføring. I utgangspunktet skulle endringen gjøre det enklere for kommunene å håndtere svingninger i pensjonspremiene fra år til år.

Siden ordningen ble innført har det imidlertid vist seg at pensjonspremien over år gjennomgående har vært langt høyere enn pensjonskostnadene. Dette skyldes at det legges ulike forutsetninger til grunn ved beregning av pensjonskostnadene og nødvendig premieinnbetaling. Forutsetningene ved beregning av pensjonskostnadene fastsettes av Kommunal- og moderniseringsdepartementet. Benyttede forutsetninger har medført at det over år har bygd seg opp store differanser mellom totalt innbetalt pensjonspremie og totale utgiftsførte pensjonsutgifter. Pr 31.12.16 utgjør dette *premieavviket* inkludert arbeidsgiveravgift for Bodø kommunes del 231,8 mill kr.

Premieavviket fremstår som en eiendel i kommunens balanse. Dette har i realiteten ingen verdi, men må derimot tas inn som utgift i kommunens regnskap i de kommende år. Det balanseførte premieavviket på 217 mill kr må utgiftsføres i kommunens regnskap som følger i de kommende år:

År	Beløp	År	Beløp	År	Beløp
2017	41 804	2020	35 041	2023	16 490
2018	39 006	2021	33 830	2024	5 403
2019	36 888	2022	20 529	2025	2 833

Alle tall i 1 000 kr

Frem til 2011 ble premieavviket som oppsto det enkelte år tatt inn i kommunens regnskap de påfølgende neste 15 år. Fra og med 2011 medførte nye regler at premieavvik skulle amortiseres (tas inn i regnskapet) over 10 år. Premieavvik oppstått i 2014 og senere skal amortiseres over 7 år.

Reduksjonen av amortiseringstiden fra 10 til 7 år gir store økonomiske konsekvenser for kommunesektoren. Samtidig bidrar kortere amortiseringstid til å gi et riktigere bilde av kommunenes reelle økonomiske situasjon. Den enkelte kommune kan for øvrig velge å ta hele årets premieavvik inn i neste års regnskap som et alternativ til å amortisere dette over 7 år.

Balanseførte størrelser

Forsikringstekniske beregninger foretas av KLP, BKP og SPK, og disse viser at kommunen har en samlet pensjonsforpliktelse ved utgangen av 2016 på 3 956 mill kr. Kommunens pensjonsmidler er på samme tidspunkt beregnet til 3 500 mill kr. Disse fremkommer som følger:

Pensjonsforpliktelse og midler	BKP	KLP	SPK	Sum
Pensjonsforpliktelse				
Oppgitt pensjonsforpliktelse pr 31.12.15	2 678 086	427 113	668 917	3 774 116
Estimatavvik pr 31.12.15/01.01.16	-29 435	-3 050	-68 817	-101 303
Faktisk forpliktelse pr 01.01.16	2 648 651	424 063	600 100	3 672 813
Brutto pensjonskostnad (jfr nedenfor)	239 477	43 232	62 116	344 825
Utbetalinger	-84 655	-10 554	0	-95 209
Brutto pensjonsforpliktelse pr 31.12.16	2 803 472	456 741	662 216	3 922 429
Pensjonsmidler				
Oppgitte pensjonsmidler pr 31.12.15	2 439 284	379 133	562 545	3 380 962
Estimatavvik pr 31.12.15/01.01.16	-18 765	-6 034	-151 692	-176 492
Faktiske midler pr 01.01.16	2 420 519	373 099	410 853	3 204 470
Innbetalt premie (*)	181 377	25 851	49 155	256 382
Administrasjonskostnad	-12 042	-1 860	-1 308	-15 211
Utbetalinger	-84 655	-10 554	0	-95 209
Forventet avkastning	113 291	17 472	18 695	149 458
Brutto pensjonsmidler pr 31.12.16	2 618 489	404 007	477 395	3 499 890
Netto pensjonsforpliktelse pr 31.12.16	184 983	52 734	184 821	422 538
Arbeidsgiveravgift av netto forpliktelse	14 614	4 166	14 601	33 381
Sum netto forpliktelse inkl aga	199 597	56 900	199 422	455 919
Dette er balanseført som følger:				
Pensjonsmidler	2 618 489	404 007	477 395	3 499 890
Pensjonsforpliktelse (inkl arb.giv.avg)	2 818 086	460 907	676 817	3 955 809
Netto forpliktelse inkl aga	199 597	56 900	199 422	455 919

Alle tall i 1 000 kr

(*) Av årets premie er 14,85 mill kr finansiert ved bruk av premiefond i pensjonskassene (BKP 3,3 mill kr og KLP 11,55 mill kr). Dette kommer i tillegg til innbetalt premie som fremkommer av oversikten ovenfor.

Ansatte i Bodø kommune som er i tjeneste ved fylte 62 år har også rett til avtalefestet pensjon (AFP) etter bestemte regler. AFP for 62-64 er ikke fullt forsikringsmessig dekket, og det er heller ikke samlet opp fond e.l. til dekning av fremtidige AFP-pensjoner.

Medlemsstatus pr 01.01.	BKP	KLP	SPK	Sum
Antall aktive	3 239	413	794	4 446
Antall oppsatte	6 783	258	367	7 408
Antall pensjoner	1 711	152	331	2 194
Gjennomsnittlig alder, aktive	40,7	43,7	44,1	41,6

Forutsetninger	2 016	2 015
Diskonteringsrente	4,00 %	4,00 %
Lønnsvekst	2,97 %	2,97 %
G-regulering	2,97 %	2,97 %
Pensjonsregulering	2,20 %	2,20 %
Forventet avkastning BKP og KLP	4,60 %	4,65 %
Forventet avkastning SPK	4,30 %	4,35 %
Amortiseringstid	7 år	7 år

Premiefond i pensjonskassene

	BKP	KLP	Sum
Saldo pr 01.01.	152 125	12 555	164 680
Bruk av fondet i løpet av året	-3 300	-11 550	-14 850
Tilført i løpet av året (andel fjorårets resultat/renter)			

Alle tall i 1 000 kr

Bodø kommunale pensjonskasse hadde pr 31.12.15 et premiefond på 191,2 mill kr, der Bodø kommunes andel utgjorde 152,1 mill kr. Av dette er 3,3 mill kr benyttet til å finansiere deler av pensjonspremien i 2016. Premiefondet tilføres renter og kan bli tilført deler av årets resultat. Premiefondets størrelse pr 31.12. er derfor ikke kjent ved avslutningen av regnskapet for det enkelte regnskapsår.

Premiefondene inngår som en del av BKPs og KLPs regnskap, og fremkommer ikke av kommunens regnskap. Premiefondet, som består av tidligere innbetalte midler samt tilførte renter og andeler av tidligere års overskudd, kan benyttes til delvis dekning av fremtidige års premieinnbetalinger.

Premieavviksfondet - kommunens eget disposisjonsfond

Kommunen har over år avsatt midler til et eget disposisjonsfond, premieavviksfondet, til fremtidig finansiering av amortisering av tidligere års premieavvik.

	2016	2015	2014
Saldo pr 01.01.	0	23 611	64 668
Vedtatt bruk iht budsjett/tertiar rapport	0	-37 957	-43 587
Vedtatt avsetning iht budsjett/tertiar./regnskapsavslutning	29 484	14 346	2 530
Saldo pr 31.12.	29 484	0	23 611

Alle tall i 1 000 kr

(*) Det ble i saksfremlegg pga skrivefeil benyttet et beløp på 27,9 mill kr. Dette skulle vært 29,484 mill kr.

I samsvar med Bystyrets vedtak i PS 16/45 "Årsregnskap 2015" ble deler av regnskapsmessig mindreforbruk for regnskapsåret 2015 avsatt til premieavviksfond. Fondet har pr 31.12.16 en saldo på 29,5 mil kr. Til sammenligning har kommunen et totalt premieavvik i balansen på 231,8 mill kr som skal utgiftsføres over de kommende 9 år.

Note 9 Varige driftsmidler

Bodø kommune følger inndelingen av anleggsmidler og avskrivningsplan i henhold til regnskapsforskriftens § 8. Anleggsmidlene aktiveres til anskaffelseskost og avskrives med like store årlige beløp over anleggsmiddelets økonomiske levetid. I samsvar med tidligere års praksis starter avskrivningene året etter at anleggsmidlet er tatt i bruk eller anskaffet. Kommunen har pr. 31.12. følgende anleggsmiddelgrupper med tilhørende avskrivningsplan:

Anleggsmiddelgruppe	Avskr.år	Eiendeler
Gruppe 0	0 år	Tomter avskrives ikke.
Gruppe 1	5 år	IKT-utstyr, kontormaskiner og lignende.
Gruppe 2	10 år	Anleggsmaskiner, maskiner, inventar og utstyr, verktøy og transportmidler og lignende.
Gruppe 3	20 år	Brannbiler, parkeringsplasser, trafikklys, tekniske anlegg (VAR), renseanlegg, pumpestasjoner, forbrenningsanlegg og lignende.
Gruppe 4	40 år	Boliger, skoler, barnehager, idrettshaller, veier og ledningsnett og lignende.
Gruppe 5	50 år	Forretningsbygg, lagerbygg, administrasjonsbygg, sykehjem og andre institusjoner, kulturbygg, brannstasjoner og lignende.

	Anleggsmiddelgruppe						Totalt
	0	1	2	3	4	5	
Akk ansk.kost pr. 1.1.	287 701	200 990	210 673	352 380	4 517 465	2 439 927	8 009 136
Akk/reverserte nedskrivn.							0
Akk avskrivninger pr. 1.1.	-1 234	-158 193	-86 660	-170 973	-1 144 739	-292 352	-1 854 151
Bokført verdi pr 01.01	286 467	42 797	124 012	181 407	3 372 726	2 147 575	6 154 984
Omklassifisert pr 1.1.				-13 266		13 266	0
Tilgang i året	19 259	12 845	25 244	10 087	288 333	276 859	632 627
Avgang i året	0	0	0	0	0	-602	-602
Årets avskrivninger	0	-11 097	-16 643	-14 993	-103 857	-54 625	-201 215
Bokført verdi pr 31.12.	305 726	44 545	132 613	163 235	3 557 202	2 382 473	6 585 794

Gevinst ved salg (*)	13 709	220			13 880	24 040	51 849
----------------------	--------	-----	--	--	--------	--------	--------

Alle tall i 1 000 kr

(*) En del av tomtene som er solgt i løpet av 2016 er ikke registrert med verdi i kommunens anleggsregister, og hele salgssummen for disse fremstår derfor som gevinst ved salg.

Gevinst ved salg av anleggsmidler bokføres kun i balansen i tråd med kommunale regnskapsforskrifter. Dette skjer gjennom en nedskrivning av anleggsmiddelet mot kapitalkontoen. Gevinst eller tap ved salg av anleggsmidler skal ikke resultatføres i kommunens regnskap.

Det er i 2016 i tillegg regnskapsført 4,5 mill kr i investeringer i kirkebygg (utbedring Bodø domkirke, Hunstad kirke og diverse brannsikring kirker). Beløpet er ikke aktivert i balansen da byggene eies av Bodø kirkelige fellesråd med menigheter.

Videre er det overført 35 mill kr til Bodø Havn KF til finansiering av Torgkaia, jfr PS 16/14. Torgkaia aktiveres i sin helhet i Bodø Havns regnskap og er derfor ikke med i ovenstående oversikt.

I samsvar med kommunal regnskapsstandard (KRS) nr 8 (foreløpig) er den nye brannstasjonen som er bygd av OPS GJ BBS AS og leies ut til kommunen som et offentlig-privat-samarbeid (OPS) ført opp som anleggsmiddel i kommunens balanse med tilsvarende langsiktig gjeld til utleier (jfr note 16 og 20). OPS-avtalen behandles regnskapsmessig som finansiell leasing. Brannstasjonen overdras vederlagsfritt til kommunen ved leieavtalens utløp i 2041, og inngår i gruppe 5 ovenfor med saldo på 208 mill kr pr 31.12.16. Brannstasjonen avskrives over 25 år, tilsvarende kontraktperioden, og har dermed avvikende levetid i forhold til øvrige anleggsmidler i gruppen.

Som følge av at årets tilgang er langt høyere enn summen av årets avskrivninger og årets avgang, har bokført verdi av driftsmidler økt med 431 mill kr i løpet av året, fra 6 155 mill kr pr 01.01.16 til 6 586 mill kr pr 31.12.16. De største tilgangene i løpet av året fremgår av note 10 som viser store investeringsprosjekter. For oversikt over samtlige investeringsprosjekter vises det til regnskapsskjema 2B.

Note 10 Investeringer i nybygg og nyanlegg

Alle tall i 1 000 kr

Større investeringer i nybygg og nyanlegg	Tidligere investert	Regnskap 2016	Regulert budsjett 2016	Total utgiftsramme
Brannstasjon (OPS-avtale)		221 456	221 456	221 456
Vann/avløp, samlet investering	-	67 947	-	-
Nytt rådhus	20 851	65 459	125 972	640 000
Diverse feltutbygging, samlet	-	52 948	52 948	-
Torgkaia (PS 16/14)	-	35 000	35 000	35 000
Havnepromenaden	7 006	15 135	15 135	15 135
Terminalkai Sør	120 052	10 568	10 568	125 402
Bypakke Bodø	32 348	30 323	27 500	108 500
Barnehage Rønvik	24 251	13 978	13 978	36 500

Ovenstående tabell viser de største investeringsprosjektene i 2016. For oversikt over samtlige investeringsprosjekter vises det til regnskapsskjema 2B.

Vesentlige overføringer mottatt til finansiering av investeringer

Kommunen har i 2016 mottatt 43 mill kr fra Statens vegvesen til finansiering av Bypakke Bodø. Videre er det mottatt 10,9 mill kr fra Husbanken til delfinansiering av boliger til rusmiddelavhengige og psykisk syke i Hålogalandsgata 131 (tidligere års prosjekt). Til flerbrukshallen i Bankgata (også tidligere års prosjekt) er det mottatt 30,6 mill kr i tilskudd fra Nordland fylkeskommune og 4,8 mill kr i spillemidler. Deler av tilskuddet var tidsavgrenset (inntektsført før betaling) i regnskapet for 2015.

Det er videre mottatt 8,2 mill kr fra Nordland fylkeskommune til oppgradering av byrom og utomhusanlegg i sentrum (tidligere års prosjekt), samt inntektsført 8 mill kr (forventes utbetalt i 2017) i tilskudd fra fylkeskommunen til Havnepromenaden.

Note 11 Utlån

Alle tall i 1 000 kr

	31.12.2016	31.12.2015
Startlån	407 455	358 563
Sosiale lån	2 455	8 408
Bodø Energi	51 316	54 904
Bodø kommunale boligstiftelse	70 441	65 641
Diverse idrettslag	14 361	18 257
Bodø Spektrum AS	3 529	3 529
Mørkvedhallen	8 800	0
Tusen hjemmet AS	0	2 230
Bodø kirkelige fellesråd	406	452
Øvrige utlån	218	68
Sum utlån	558 982	512 052

Tidligere lån til Tusen hjemmet ble i PS 15/143 vedtatt konvertert til aksjekapital i forbindelse med kommunens overtakelse av selskapet pr 01.01.16.

Det er pr 31.12.16 foretatt en regnskapsmessig nedskrivning av ubetalte sosiale lån som har forfalt til betaling for mer enn tre år siden.

Note 12 Aksjer og andeler	Bokført verdi	Eierandel	Egenkapital pr 31.12.15	Andel EK (*)
Alle tall i 1000 kr				
Innskudd pensjonskasser				
Bodø Kommunale Pensjonskasse	60 242	100,00 %	200 598	200 598
Egenkapitalinnskudd KLP	10 122	-	23 260 000	-
Aksjer				
Bodø Energi AS (*1)	120 000	100,00 %	661 941	661 941
Salten Kraftsamband AS	48 892	40,00 %	1 745 352	698 141
Bodø Spektrum AS	42 400	100,00 %	46 283	46 283
Banken AS (*2)	7 500	100,00%	945	945
Saltens Bilruiter AS	14 313	41,80 %	113 557	47 467
Bodø Produksjonssenter AS (BoPro)	2 059	100,00 %	8 482	8 482
Bodø Industri AS	1 554	49,20 %	16 039	7 891
Sentrumsterminalen Bodø AS	1 000	50,00 %	6 573	3 287
Langstranda Næringseiendom AS	8 000	33,33 %	17 670	5 884
Zahlfjøsén AS	400	39,00 %	688	268
Tusenhemmet AS (*3)	2 275	100,00 %	-191	-191
Stormen Drift AS (*4)	130	100,00 %	140	140
Kunnskapsparken Bodø AS (*5)	200	2,53 %	14 525	367
NordNorsk Opera og Symfoniorkester AS	50	50,00 %	15 436	7 718
Veipakke Salten AS	50	50,00 %	66 140	33 070
AS Industribygg	50	100,00 %	9 421	9 421
NordNorsk Reiseliv AS	30	1,56 %	6 679	106
Landegode Handel AS (*5)	15	30,00 %	847	254
GalvanoTia AS (*5)	3	0,30 %	6 123	28
IKS (Interkommunale selskap) (*6)				
Salten Kommunerevisjon IKS	450	45,00 %	4 870	2 192
IRIS Salten IKS (*7)	0	62,00 %	55 151	34 194
Salten Brann IKS (*7)	0	60,91 %	-2 129	-1 297
Helse og Miljøtilsyn Salten IKS (*7)	0	60,10 %	2 555	1 536
KF (Kommunale foretak)				
Bodø Spektrum KF	0	100,00 %	716	658
Bodø Kulturhus KF	0	100,00 %	11 097	3 028
Bodø Havn KF	0	100,00 %	97 657	103 231
Bodø Kommunale Eiendommer KF	0	100,00 %	-4 018	-4 018
Andeler og øvrig				
Samlet beløp BBL-leiligheter aktivert som andeler	20 118			
Mørkvedhallen SA	300			
Bodø Boligbyggelag	10			
Biblioteksentralen AL	9			
Sum aktiverte aksjer, andeler og innskudd	340 171			

Aksjer og andeler som klassifiseres som anleggsmidler er i henhold til regnskapsforskriftens § 8 vurdert til anskaffelseskost, med mindre disse er utsatt for verdifall som forventes ikke å være forbigående.

(*) Som en tilnærming til markedsverdi er selskapenes egenkapital pr 31.12.15 (sist avlagte regnskap for samtlige selskaper) oppgitt, og kommunens andel av denne er beregnet.

(*1) Av bokført verdi på 120 mill kr utgjør 50 mill kr aksjekapital og 70 mill kr annen egenkapital.

(*2) Banken AS vil bli oppløst i forbindelse med bygging av nytt rådhus. Verdien av aksjene er pr 31.12.16 skrevet ned til 7,5 mill kr som antas å representere reell verdi av selskapets aktiva pr 31.12.

(*3) Kommunen overtok i 2016 aksjene til Tusenhjemmet AS fra BBL. Se kommentarer i tilknytning til tabellen «Kjøp av aksjer og andeler» neste side.

(*4) Bokført verdien av aksjene i Stormen Drift AS er i løpet av regnskapsåret skrevet ned til 130 000 kr da selskapet er planlagt nedlagt.

(*5) Bystyret vedtok 13.02.14 i sak 14/4 "Eierskapsmelding" å gi rådmannen fullmakt til å selge kommunens aksjeposter i Galvano Tia AS, Landegode Handel AS og Kunnskapsparken Bodø AS.

(*6) Kommunen deltar i tillegg i følgende interkommunale samarbeid: Salten Regionråd, Salten kontrollutvalgsservice, Salten IUA, Interkommunalt arkivsamarbeid i Nordland, Krisesenter i Salten og Samordna innkjøp i Salten. Salten Regionråd (der Bodø kommunes andel er ca 64 %) eier for øvrig 100 % av aksjene i Salten Invest AS.

(*7) Kommunens eierandeler i IRIS Salten IKS, Salten Brann IKS og Helse og Miljøtilsyn Salten IKS ble ikke aktivert i kommunens balanseregnskap da selskapene ble stiftet.

Kommunen eier i tillegg 50% av det nystiftede Bodø sentrumsforum AS som ble registrert i februar 2017. Aksjekapital er innbetalt i 2017 og aksjeposten vil bli tatt inn i kommunens regnskap i 2017.

Indirekte eierskap

Bodø kommune har gjennom sine eierandeler i selskapene som fremkommer i tabellen på forrige side også indirekte eierskap i en rekke selskaper. I det følgende opplyses det om de aktuelle selskapenes eierandeler i underliggende selskaper der disse er av en viss størrelse.

Bodø Energi AS har følgende store eierandeler i underliggende selskaper:

BE Kraftsalg 100 %, BE Varme 100 %, Nordlandsnett AS 85,4%, Nordland Elsikkerhet AS 76 %, Frost Kraftentreprenør AS 51%.

Salten Kraftsamband AS har følgende store eierandeler i underliggende selskaper: SKS Produksjon AS 100 %, SKS Kraftsalg AS 100%, SKS Eiendom AS 100 %. Både SKS Produksjon AS og SKS Eiendom AS har eierandeler i underliggende selskaper.

Saltens Bilruter AS har følgende store eierandeler i underliggende selskaper:

Nordlandsbuss AS 66 %, Østbø AS 81,5 %, SB Transport AS 100 %, Stokland Bilruter AS 100 %, Wiiks Transport AS 100%.

IRIS Salten IKS har følgende store eierandeler i underliggende selskaper:

Iris Service AS 100%, Iris Produksjon AS 100%, Retura Iris AS 100%, HT Safe AS 73,5%, Mivanor AS 100%, Labora AS 98%. I tillegg eier Iris Produksjon 40,45% av Nofir AS.

Gjennom Bodø Havns 99,88 % eierandel og AS Industribyggs 0,12 % eierandel har Bodø kommune 100 % indirekte eierandel i ANS Bodøterminalen.

Bodø kommune har også 50% indirekte eierandel i Saura AS gjennom Bodø Havn KF.

I tillegg eier Bodø kommunale pensjonskasse aksjer i diverse selskaper.

Kjøp av aksjer og andeler	2016	2015
Langstranda Næringseiendom AS	2 000	5 000
Egenkapitalinnskudd Bodø Kommunale Pensjonskasse	0	1 500
Egenkapitalinnskudd KLP	1 392	1 137
Tusen hjemmet AS (*)	2 275	-
Sum	5 667	7 637

(*) Av regnskapsført kjøp av aksjer i Tusen hjemmet AS gjelder er 45' utbetaling ved ordinært kjøp av aksjer, mens 2 230' gjelder vedtatt konvertering av utlån til aksjekapital, jfr PS 15/143. Den planlagte konverteringen er ikke utført pr 31.12.16.

Utbytte	2016	2015
Salten Kraftsamband AS	20 000	20 000
Bodø Energi AS	15 000	15 000
IRIS Salten IKS	793	2 073
Saltens Bilruter AS	2 057	1 789
Utbytte fra langsiktige aksjeposter/eierandeler	37 850	38 862
Øvrige	1 083	1 379
Totalt inntektsført utbytte	38 933	40 241

Note 13 Salg av finansielle anleggsmidler

Det har ikke vært solgt finansielle anleggsmidler i 2016 der andel av salgsinntekt er regnet som avkastning på innskutt kapital og klassifisert som løpende inntekt.

Note 14 Kortsiktige fordringer

Alle tall i 1 000 kr

	31.12.2016	31.12.2015
Kundefordringer	54 506	43 434
Merverdiavgiftskompensasjon til gode	27 463	57 174
Påløpte inntekter og øvrige fordringer	152 275	359 774
Sum kortsiktige fordringer	234 244	460 383

Den største posten under påløpte inntekter og øvrige fordringer gjelder refusjonskrav for ressurskrevende brukere.

For ressurskrevende brukere opptjenes inntekten i 2016 mens utbetaling skjer i 2017. Endelig krav er derfor ikke kjent ved avslutningen av regnskapet 15. februar. Ut fra foreløpige beregninger basert på tidligere års erfaringer ble det i 2016 inntektsført 80,6 mill kr, mens endelig krav viste seg å bli 68,3 mill kr, mao 12,3 mill kr lavere enn antatt. Denne differansen føres som en reduksjon av inntektene i regnskapet for 2017.

<i>Netto kundefordringer fremkommer som følger:</i>	31.12.2016	31.12.2015
Kundefordringer til pålydende	60 006	48 934
Avsetning til tap på krav	5 500	5 500
Netto regnskapsførte kundefordringer	54 506	43 434
Avsetning til tap på krav pr 01.01.	5 500	4 500
Årets avsetning	0	1 000
Avsetning til tap på krav pr 31.12.	5 500	5 500
Årets konstaterte tap	4 220	856

Årsaken til at årets konstaterte tap er større enn for tidligere år er at det i 2016 er foretatt en større gjennomgang av tidligere års ubetalte fordringer og krav som ikke kan forventes innfridd er tapsført.

Note 15 Bankinnskudd og kontanter

Alle tall i 1 000 kr

	31.12.2016	31.12.2015
Kontantkasser	87	39
Skattetrekkkonto	69 949	64 370
Ordinære bankinnskudd	785 476	252 510
Sum bankinnskudd og kontanter	855 513	316 919

Note 16 Langsiktig gjeld og avdrag på lån

Alle tall i 1 000 kr

Samlet lånegjeld fordelt på kreditorer	Regnskap 2016	Regnskap 2015
Sertifikatlån DNB	667 257	290 241
Sertifikatlån	667 257	290 241
Kommunalbanken fast rente	1 751 477	1 878 886
Kommunalbanken flytende rente	702 967	734 583
KLP Kommunekreditt fastrente	121 226	129 307
KLP Kommunekreditt flytende rente	184 613	209 160
Husbanken fastrente	43 713	50 709
Husbanken flytende rente	483 128	409 189
Lånebeløp OPS-avtale (se note 20)	210 155	0
Innskudd kommunale boliger	1 575	993
Justeringsavtaler mva utbyggingsavtaler (*)	1 634	1 270
Øvrig langsiktig gjeld	3 500 486	3 414 096
Kommunens samlede lånegjeld	4 167 743	3 704 337

Herav ubrukte lånemidler

240 822

97 304

(*) I henhold til inngåtte justeringsavtaler i forbindelse med utbyggingsavtaler skal noe merverdiavgift tilbakeføres private utbyggere over en tiårsperiode etter kommunens overtakelse av vann/avløpsanlegg og veier/fortau opparbeidet av utbyggerne. I samsvar med gjeldende god kommunal regnskapsskikk er disse beløpene før opp som gjeld i balansen. Det er signalisert at det vil komme endringer i regelverket i løpet av 2107.

Samlet lånegjeld inkludert kommunale foretak	2 016	2 015
Gjeld Bodø kommune	4 167 743	3 704 337
Gjeld Bodø Havn KF	186 871	151 103
Gjeld Bodø Kulturhus KF	0	4 851
Gjeld Bodø Spektrum KF	0	0
Sum	4 354 614	3 860 291
Antall innbyggere	51 022	50 185
Lånegjeld pr innbygger	85	77

Beregning av minste tillatte avdrag

Kommunelovens (KL) § 50 nr. 7 har bestemmelser om hvordan kommunens lånegjeld skal avdras, der bokstav a definerer gjenstående løpetid for kommunens samlede lånegjeld etter KL § 50 nr.1 og nr. 2 ikke kan overstige den veide levetiden for kommunens anleggsmidler ved siste årsskifte.

Bodø kommune legger til grunn at denne beregningen må foretas på kommunens samlede låneportefølje og samlede anleggsmidler. Dette inkluderer også de kommunale foretakene. Kommunen har ved beregningen tatt utgangspunkt i den forenklede modellen, siden denne viser seg

å gi det høyeste beregnede minsteavdrag. Modellen angir sum langsiktig gjeld pr. 1.1 delt på bokført verdi anleggsmidler pr. 1.1 multiplisert med årets avskrivninger.

Avdrag	Regnskap 2016	Regnskap 2015	Regnskap 2014
Betalt avdrag i driftsregnskapet inkl. KF'ene	203 823	196 564	198 197
Betalt avdrag i investeringsregnskapet	13 024	55 228	
Betalt avdrag i inv.regnskapet formidlingslån	33 057	31 236	27 408
Sum betalte avdrag	249 905	283 028	225 605
Beregnet minste lovlige avdrag	114 687	113 512	101 789
Differanse	102 161	138 280	96 408

Alle tall i 1 000 kr

Bodø kommune betaler mer i avdrag på lån enn kravet i Kommunelovens § 50 nr. 7 (minimumskrav til avdrag) tilsier.

Note 17 Avdrag formidlingslån

Alle tall i 1 000 kr

	Regnskap 2016	Rev budsjett 2016	Oppr budsjett 2016	Regnskap 2015
Betalte avdrag lån Husbanken	33 057	33 057	33 852	31 236
Mottatte avdrag fra videreutlån	63 347	63 347	33 852	48 715
Avsatt til avdragsfond	30 290	30 290	0	17 480
Bruk av fond til e.o. nedbetaling	12 401	12 401		55 228
Avsatte midler på avdragsfondet	39 710			21 822

Tabellen viser mottatte avdrag på Startlån og nedbetaling av kommunens lån i Husbanken. Mottatte avdrag på videreutlån skal uavkortet benyttes til nedbetaling av kommunens innlån. Eventuelle mottatte avdrag som ikke benyttes til nedbetaling av gjeld avsettes til avdragsfond.

Det er i 2016 benyttet 12,4 mill kr av avdragsfondet til å foreta ekstraordinær nedbetaling av lån i KLP Kommunekreditt, jfr PS 16/163 Tertialrapport 2/2016.

Det har i løpet av 2016 ikke vært konstatert tap på startlån.

Note 18 Finansielle eiendeler og forpliktelser

Alle tall i 1 000 kr

Aktiva klasse	Markedsverdi	Bokført verdi Pr 31.12.16	Årets resultatførte verdiendring	Anskaffelseskost
Dnb likviditet	28 905	28 905	481	20 733
Storebrand likviditet	15 670	15 670	291	12 444
Alfred Berg likviditet	56 518	56 518	233	51 174
Sum	101 094	101 094	1 005	84 351

Markedsverdi skal normalt være lik bokført verdi fordi regelverket krever at finansielle omløpsmidler skal bokføres til markedsverdi. Dersom markedsverdien har endret seg i perioden 31.12 til 15.02 vises endringen som forskjell mellom markedsverdi og bokført verdi. Dette forholdet blir eventuelt bokført i neste års regnskap hvis endringen blir stående.

Bokført verdi viser verdien av beholdningen og hva man kan forvente å motta ved et salg.

Anskaffelseskost viser hva det ble betalt for omløpsmiddelet da det ble kjøpt. Forskjellen mellom anskaffelseskost og markedsverdi viser den urealiserte avkastning kommunen har oppnådd hittil på plasseringen.

Finansiell markedsrisiko

Markedsrisiko	Risikoen for tap som følge av endringer i priser og kurssvingninger i de markedene kommunene er eksponert, herunder:
Renterisiko	Renterisiko representerer risikoen for at verdien på lån og plasseringer i rentebærende verdipapirer endrer seg når renten endrer seg. Går renten opp, går verdien av plasseringer i rentebærende verdipapirer ned (og motsatt).
Likviditetsrisiko	Likviditetsrisiko representerer faren for at midler ikke kan transformeres til kontanter i løpet av en rimelig tidsperiode.
Systematisk risiko i aksjemarkedet (generell markedsrisiko)	Systematisk risiko er forbundet med sannsynligheten for at det aktuelle aksjemarkedet vil stige eller falle - både på kort og lang sikt.
Usystematisk risiko i aksjemarkedet (selskapsrisiko)	Usystematisk risiko er forbundet med risikoen for at verdien av det aktuelle investeringsobjekt (selskap) en investerer i, vil stige eller falle i forhold til verdien på markedet - både på kort og lang sikt.

Kommunens eksponering i markedet og fordeling av plasseringen på aktivaklasser er innenfor de vedtatte rammer i henhold til kommunens finansreglement.

Det vises videre til egen finansrapportering i årsberetning og Salten kommunerevisjon sin uttalelse om finansforvaltningen i Bodø kommune.

Note 19 Garantiansvar

Alle tall i 1 000 kr

Låntager	Vedtak	Opptak	Bank	Oppr. beløp	Pr 31.12.15	Pr 31.12.16
Lillevollen bhg	K 30/90	1990	DNB	3 400	895	759
Bodø kirkelige f.råd	K-11/122	2013	Kommunalbanken	5 000	4 306	4 028
IRIS Salten IKS			Div. lånegivere	67 885	56 020	57 614
BOPRO AS		2002	KLP Kreditt AS	1 410	875	805
BOPRO AS		2002	KLP Kreditt AS	9 240	6 440	5 880
BOPRO AS	K 02/202	2003	KLP Kreditt AS	5 000	2 500	2 300
BKBS	K 120/96	1996	Kommunalbanken	92 700	7 427	0
Mølnbakken borettslag (*)	K/115/00, PS16/9	2000	Kommunalbanken	8 950	7 883	8 670
Låter Vasslag	K-5/02	2003	DNB	2 455	951	829
Salten Brann IKS (65 %) (*)		2014	KLP Kreditt AS	15 000	4 668	8 540
Skjerstad Bygningsstift		1990	Husbanken	2 230	236	102
Skjerstad Bygningsstiftelse	PS 13/12	2013	Sparebank1 N-N	5 180	4 231	3 803
Veipakke Salten AS	K-06/75	2006	KLP	61 944	44 807	40 511
Veipakke Salten AS	K-06/75	2006	KLP 2026	66 056	56 408	51 870
Veipakke Salten AS	K09/61-K12/178	2009	Nordea ASA 2026	53 000	37 736	33 920
Veipakke Salten AS	K12/178	2009	Nordea ASA 2018	159 000	97 500	75 000
Bypakke Bodø	PS 11/99 15/34	2015	Kommunalbanken	715 000	275 000	400 000
Bliksvær vannverk	K-06/47	2006	Sparebank1 N-N	350	218	200
Kvikstad og Ljønes Vannverk	K-07/23	2007	Sparebank1 N-N	442	274	253
Bodø Spektrum AS	K-07/108	2007	Kommunalbanken	29 500	22 605	21 494
Totalt garantiansvar				1 303 742	630 981	716 578

(*) Lånene er refinansiert i løpet av 2016.

Kommunen har i løpet av regnskapsåret ikke måttet innfri noen garantier.

Note 20 Andre vesentlige forpliktelser

Bodø kommune har avtale med OPS GJ BBS AS om leie av brannstasjon. Bygget er ført opp av OPS GJ BBS AS og ble tatt i bruk av Salten Brann IKS i februar 2016. Avtalen har en varighet på 25 år, og bygget skal overtas vederlagsfritt av kommunen ved leieavtalens utløp i 2041. I samsvar med kommunal regnskapsstandard (KRS) nr 8 (foreløpig) er avtalen klassifisert som finansiell leasing, og nåverdien av fremtidige leieforpliktelser er oppført som langsiktig gjeld i balansen. Pr 31.12.16 utgjorde dette 210 mill kr, jfr note 16. Verdien av brannstasjonen er videre aktivert som anleggsmiddel i kommunen balanse, jfr note 9.

Bodø kommune har i tillegg et stort antall avtaler fordelt på driftsavtaler, husleieavtaler og leie/leasingavtaler m.v. som kommunen er bundet av. Avtalene har ulik løpetid og fornyelsestidspunkter.

Note 21 Avsetninger og bruk av avsetninger (fond)

Alle tall i 1 000 kr

Alle fond	Disposisjonsfond	Bundne driftsfond	Ubundne investeringsfond	Bundne investeringsfond	Sum fond
Saldo 01.01.	27 031	90 107	294 363	18 549	430 050
Avsetninger til fond	43 696	20 922	82 685	52	147 354
Bruk av avsetninger	-300	-11 857	-28 755	0	-40 912
Saldo 31.12.	70 427	99 171	348 293	18 601	536 493

I det følgende vises avsetninger og bruk av avsetninger pr fondstype, sammenholdt mot revidert og opprinnelig budsjett, samt foregående års regnskap.

Disposisjonsfond

Disposisjonsfond	Regnskap 2016	Rev budsjett 2016	Oppr budsjett 2016	Regnskap 2015
Saldo 01.01.	27 031			53 435
Avsetninger driftsregnskapet	43 696	43 696	6 012	18 946
Bruk av avsetninger driftsregnskapet	-300	-300	0	-40 368
Bruk av avsetninger investeringsregnskapet		0	0	-4 982
Saldo 31.12.	70 427			27 031

Disposisjonsfond er til bystyrets frie disposisjon til drifts- og investeringsformål. I saker der bystyret har gjort konkrete bevilgningsvedtak, er midlene å anse som bundet, og i balanseregnskapet er dette disposisjonsfond som er merket med egne navn. Disponering av disse midlene i regnskapet, enten til avsatt formål eller til andre formål, krever budsjettvedtak fra bystyret. Bystyret har ikke delegert videre fullmakt til bruk av og avsetning til disposisjonsfond.

Avsetninger til og bruk av disposisjonsfond vedtatt i løpet av året		
	Beløp	Vedtak
Avsetning til disp.fond iht vedtatt budsjett	6 012	PS 15/127 Årsbudsjett 2016
Avsetning til vinterveivedlikeholdsfond	4 500	PS 16/45 Årsregnskap 2015
Avsetning til premieavviksfond, årets premieavvik	29 484 (*)	PS 16/45 Årsregnskap 2015
Avsetning til flyktningefond (enslige mindreårige)	3 100	PS 16/163 Tertialrapport 2
Avsetning til strategisk næringsfond (kons.gebyr)	600	PS 16/163 Tertialrapport 2
Bruk av disposisjonsfond, tilskudd Tusenhjemmet	-300	PS 16/212 Tusenhjemmet AS

(*) Det ble i saksfremlegg pga skrivefeil benyttet et beløp på 27,9 mill kr. Dette skulle vært 29,484 mill kr.

Bundne driftsfond

Bundne driftsfond	Regnskap 2016	Rev budsjett 2016	Oppr budsjett 2016	Regnskap 2015
Saldo 01.01.	90 107			90 486
Avsetninger	20 922	14 628	179	12 417
Bruk av avsetninger	-11 857	-20 082	-10 070	-12 796
Saldo 31.12. (*)	99 171			90 107

(*) Av total saldo gjelder om lag 4,1 mill kr fondsmidler der det ikke lenger eksisterer noen bindinger på bruken av midlene. Disponering av disse midlene vil bli fremlagt bystyret i forbindelse med behandlingen av regnskapet for 2016.

Bruk av midler fra bundet driftsfond er bundet til bestemte formål og kan ikke endres av bystyret. Bruk av slike midler bør likevel budsjetteres, slik at det fremkommer en plan for disponering av midlene.

Av bundne fond pr 31.12.16 gjelder 53,8 mill kr selvkostfond innenfor vann, avløp mm (jf også note 27).

Vesentlige avsetninger til og bruk av bundne driftsfond i løpet av året		
	Beløp	
Avsetning til selvkostfond vann	1 907	Regnskapsavslutning
Avsetning til selvkostfond avløp	893	Regnskapsavslutning
Avsetning til byggesaksfond	1 036	Regnskapsavslutning
Avsetning div ubrukte øremerkede midler HS	8 899	Regnskapsavslutning
Avsetning div ubrukte øremerkede midler OK	6 225	Regnskapsavslutning
Avsetning div ubrukte øremerkede midler øvrig	1 961	Regnskapsavslutning
Bruk av selvkostfond, renovasjon og slam	-440	Regnskapsavslutning
Bruk av fond, tilskudd til boligetablering	-1 717	Regnskapsavslutning
Bruk av tidligere avsatte midler, HO øvrig	-4 010	Regnskapsavslutning
Bruk av tidligere avsatte midler OK	-5 489	Regnskapsavslutning
Bruk av fond øvrig	-200	Regnskapsavslutning

Ubundne investeringsfond

Ubundne investeringsfond	Regnskap 2016	Rev budsjett 2016	Oppr budsjett 2016	Regnskap 2015
Saldo 01.01.	294 363			261 708
Avsetninger	82 685	0	28 500	149 601
Bruk av avsetninger	-28 755	0	-7 700	-116 946
Saldo 31.12.	348 293			294 363

Bruk av midler fra ubundet investeringsfond, er til bystyrets frie disposisjon til investeringsformål. I saker der bystyret har gjort konkrete bevilgningsvedtak, er midlene å anse som bundet. Dette er ubundne investeringsfond som er merket med egne navn. Disponering av disse midlene i regnskapet, enten til avsatt formål eller til andre formål, krever budsjettvedtak fra bystyret.

Vesentlige avsetninger til og bruk av ubundne investeringsfond i løpet av året		
	Beløp	
Avsetning fond ekstraordinære avdrag (jfr note 17)	30 290	Regnskapsavslutning
Avsetning kapitalfond	422	Regnskapsavslutning
Avsetning tomteutbyggingsfondet	51 292	Regnskapsavslutning
Avsetning boliginnskuddsfondet	582	Interne retningslinjer
Avsetning øvrig	100	Regnskapsavslutning
Bruk av fond ekstraordinære avdrag (jfr note 17)	-12 401	PS 16/163 Tertialrapport 2
Bruk av ubundne investeringsfond øvrig	-6 694	Regnskapsavslutning
Bruk av kapitalfondet	-2 137	Regnskapsavslutning
Bruk av tomteutbyggingsfond	-7 522	Regnskapsavslutning

Bundne investeringsfond

Bundne investeringsfond	Regnskap 2016	Rev budsjett 2016	Oppr budsjett 2016	Regnskap 2015
Saldo 01.01.	18 549			18 563
Avsetninger	52	14 628	0	111
Bruk av avsetninger	0	0	0	-124
Saldo 31.12.	18 601			18 549

Bruk av bundne investeringsfond er bundet til bestemte investeringsformål og kan ikke endres av styret.

Årets avsetning gjelder godskrivning av renter til bundne investeringsfond. Beløpet gjelder i hovedsak tapsfond startlån.

Note 22 Strykninger og avslutningsposter

Det har ved regnskapsavslutningen for 2016 ikke vært nødvendig å foreta strykninger av budsjettert overføring fra drifts- til investeringsregnskapet for å unngå å avslutte driftsregnskapet med regnskapsmessig merforbruk.

Note 23 Egenkapitalkontoen «endring regnskapsprinsipp»

Regnskapsprinsipper er retningslinjer for periodisering og måling av regnskapsposter. Regnskapsprinsippene skal være konsistente over tid, men endringer i lover, forskrifter eller god kommunal regnskapsskikk kan medføre at regnskapsprinsippene må endres. Endringer i regnskapsprinsipper har derfor karakter av å være uvanlige hendelser. Eventuelle endringer i regnskapsprinsipper - eller praktiseringen av anordningsprinsippet - skal regnskapsføres direkte mot egenkapitalen på egen konto for «endring i regnskapsprinsipp» (jfr merknader til § 7 i forskrift om årsregnskap og årsberetning for kommuner og fylkeskommuner og KRS nr. 5).

Balanseposten «Endring i regnskapsprinsipp» som inngår som en del av Bodø kommunes egenkapital med 42,7 mill kr er «opparbeidet» i perioden 1998-2008 og består hovedsakelig av endrede prinsipper for periodisering av refusjonskrav for ressurskrevende brukere og inntektsføring av

momskompensasjon, samt endrede prinsipper for regnskapsføring av feriepenger og varebeholdning. Føringene skyldes endringer i sentralt gitte retningslinjer og god kommunal regnskapsskikk. Denne saldoen blir stående som en del av kommunens egenkapital. Positiv saldo på disse kontoene kan ikke disponeres og negativ saldo skal ikke dekkes inn.

Note 24 Egenkapitalkontoene regnskapsmessig mer-/mindreforbruk

Alle tall i 1 000 kr

Mindreforbruk (overskudd)	Rev. Budsjett 2016	Regnskap 2016	Regnskap 2015
Tidligere opparbeidet mindreforbruk		60 598	4 671
Årets disponering	-60 598	-60 598	-4 671
Nytt mindreforbruk i regnskapsåret		89 388	60 598
Totalt mindreforbruk til disponering		89 388	60 598

Årets regnskapsmessige mindreforbruk avsettes i balansen til disposisjon senere regnskapsår.

Note 25 Egenkapitalkontoen kapitalkonto

Alle tall i 1 000 kr

Saldo pr 01.01.16	2 983 131
Kreditposter i løpet av året (økning av egenkapitalen):	
Aktivering av fast eiendom og anlegg	594 538
Aktivering av utstyr, maskiner og transportmidler	38 089
Kjøp av aksjer og andeler	4 275
Økt egenkapitalinnskudd KLP	1 392
Nye innvilgede utlån	126 823
Betalte avdrag på kommunens egne eksterne lån	248 199
Sum kreditposter (økning av egenkapitalen) i løpet av året	1 013 316
Debetposter i løpet av året (reduksjon av egenkapitalen):	
Salg av fast eiendom og anlegg	602
Av- og nedskrivning av fast eiendom og anlegg	173 475
Av- og nedskrivning av utstyr, maskiner og transportmidler	27 739
Nedskrivning av aksjer og andeler	12 574
Mottatte avdrag på utlån	70 233
Nedskrivning av utlån	9 659
Bruk av lån	563 237
Lån overtatt fra Stormen konserthus Bodø KF (jfr PS15/57)	4 851
Økning av kommunens netto pensjonsforpliktelse	31 706
Sum debetposter (reduksjon av egenkapitalen) i løpet av året	894 077
Ny saldo pr 31.12.16 (kapital)	3 102 370

Note 26 Kortsiktig gjeld

Alle tall i 1 000 kr

	31.12.2016	31.12.2015
Leverandørgjeld	166 414	129 942
Feriepenger inkl arbeidsgiveravgift	197 759	186 515
Skattetrekk	66 392	61 702
Skyldige offentlige avgifter	22 389	7 038
Påløpte renteutgifter	42 304	46 097
Øvrige påløpte utgifter og annen kortsiktig gjeld	17 761	32 336
Sum kortsiktig gjeld	513 020	463 630

Note 27 Selvkost

Bodø kommune har utarbeidet etterkalkyle for betalingstjenester i henhold til Retningslinjer for beregning av selvkost for kommunale betalingstjenester (H-3/14. Kommunal- og moderniseringsdepartementet, februar 2014). Kommunen benytter selvkostmodellen Momentum Selvkost Kommune.

Selvkost innebærer at kommunens kostnader med å frembringe tjenestene skal dekkes av gebyrene som brukerne av tjenestene betaler. Kommunen har ikke anledning til å tjene penger på tjenestene. For å kontrollere at dette ikke skjer må kommunen etter hvert regnskapsår utarbeide en selvkostkalkyle som viser selvkostregnskapet for det enkelte gebyrområdet. Elementene i en selvkostkalkyle avviker fra kommunens ordinære driftsregnskap på enkelte områder og de to regnskapene vil ikke være direkte sammenlignbare.

I selvkostkalkylen inngår regnskapsmessige driftsinntekter, driftsutgifter eksklusiv regnskapsmessige avskrivninger, kalkulatoriske avskrivninger og rentekostnader, samt henførte indirekte driftsutgifter (administrasjonsutgifter). Ved beregning av kalkulatoriske avskrivninger skal det i selvkostberegningene gjøres fratrukk av fremmedfinansiering.

Kalkulatorisk rentekostnad inngår ikke i kommunens driftsregnskap, men representerer en alternativ avkastning kommunen går glipp av ved at kapital er bundet i anleggsmidler. Den kalkulatoriske rentekostnaden beregnes med utgangspunkt i anleggsmidlenes restavskrivningsverdi og en kalkylerente. Kalkylerenten er årsgjennomsnittet av 5-årig SWAP-rente + ½ %-poeng. I 2016 var denne lik 1,684%.

Retningslinjene fastsetter regler for henføring av relevante administrasjonsutgifter som kan inngå i selvkostgrunnlaget. Videre er det bestemt at eventuelle overskudd skal avsettes til bundne selvkostfond. Et overskudd fra et enkelt år skal tilbakeføres brukerne i form av lavere gebyrer i løpet av en femårsperiode. En generasjon brukere skal ikke subsidiere neste generasjon, eller omvendt. Kostnadene ved tjenestene som ytes i dag skal dekkes av de brukerne som drar nytte av tjenesten. Dette innebærer at dersom kommunen har overskudd som er eldre enn fire år, må dette i sin helhet gå til reduksjon av gebyrene det kommende budsjettåret. Eksempelvis må et overskudd som stammer fra 2016 i sin helhet være disponert innen 2021.

I tillegg til å utarbeide en etterkalkyle for hver betalingstjeneste må kommunen også utarbeide forkalkyler i forkant av budsjettåret for å estimere drifts- og kapitalkostnader for neste økonomiplanperiode. Forkalkylerne gir grunnlaget for kommunens gebyrsatser. Ved budsjettering er det en rekke usikre faktorer, herunder fremtidig kalkylerente, utvikling av antall brukere og generell etterspørsel. I tillegg til å overholde generasjonsprinsippet bør kommunen ha målsetting om minst mulig svingninger i de kommunale gebyrene.

2016 Etterkalkyle selvkost	Vann	Avløp	Slam- tømming	Totalt
Gebyrinntekter	76 921	60 297	1 087	138 305
Øvrige driftsinntekter	2 945	6 837	12	9 794
Driftsinntekter	79 866	67 134	1 099	148 099
Direkte driftsutgifter	36 345	37 785	1 146	75 276
Avskrivningskostnad	27 621	18 839	0	46 461
Kalkulatorisk rente (1,94 %)	13 041	8 157	0	21 197
Indirekte netto driftsutgifter	1 581	1 576	17	3 173
Driftskostnader	78 588	66 357	1 163	146 108
+ Tilskudd/subsidiering	0	0	0	0
Resultat	1 278	776	-64	1 991
Kostnadsdekning i %	101,6 %	101,2 %	94,5 %	101,4 %
Selvkostfond 01.01	36 688	6 550	2 482	45 720
+ Avsetning til selvkostfond	1 278	776	0	2 055
- Bruk av selvkostfond	0	0	-64	-64
+ Kalkulert renteinntekt selvkostfond (1,94 %)	629	117	41	787
Selvkostfond 31.12 (inkl. rente på fond)	38 595	7 443	2 460	48 498

2016 Etterkalkyle selvkost	Plansaks- behandling	Bygge- og delesaks- behandling	Kart og opp- måling	Totalt
Gebyrinntekter	2 496	12 886	4 776	20 158
Øvrige driftsinntekter	332	64	271	667
Driftsinntekter	2 828	12 949	5 047	20 825
Direkte driftsutgifter	3 858	9 304	10 622	23 784
Avskrivningskostnad	0	0	0	0
Kalkulatorisk rente (1,94 %)	0	0	0	0
Indirekte netto driftsutgifter	1 213	2 832	1 570	5 614
Driftskostnader	5 070	12 137	12 192	29 399
+ Tilskudd/subsidiering	2 242	0	7 144	9 386
Resultat	0	813	0	-17 960
Kostnadsdekning i %	55,8 %	106,7 %	41,4 %	70,8 %
Selvkostfond 01.01	0	2 387	0	2 387
+ Avsetning til selvkostfond	0	813	0	813
- Bruk av selvkostfond	0	0	0	0
+ Kalkulert renteinntekt selvkostfond (1,94 %)	0	47	0	47
Selvkostfond 31.12 (inkl. rente på fond)	0	3 247	0	3 247

Etterkalkylen for 2016 er utarbeidet i samarbeid med EnviDan Momentum AS som har mer enn 13 års erfaring med selvkostproblematikk og bred erfaring rundt alle problemstillinger knyttet til selvkost. Selvkostmodellen Momentum Selvkost Kommune benyttes av flere enn 260 norske kommuner.

Enkelte av fondene innen vann/avløpssektoren har saldo som er eldre enn fem år. Disse er planlagt brukt i inneværende økonomiplanperiode til finansiering av økte utgifter i forbindelse med nye anlegg. Planlagt bruk av fond kommende år gjør at gebyrene ikke må økes fullt så mye som det som ellers hadde vært nødvendig.

I tillegg til selvkostfondene som inngår i beregningene i selvkostmodellen Momentum Selvkost Kommune, har kommunen et renovasjonsfond som pr 31.12.16 har en saldo på 1,88 mill kr.

Note 28 Usikre forpliktelser og hendelser etter balansedagen

Usikre forpliktelser behandles iht kommunal regnskapsstandard nr. 7 - foreløpig standard om usikre forpliktelser, betingede eiendeler og hendelser etter balansedagen.

Kommunen er ikke kjent med at det foreligger usikre forpliktelser pr 31.12.16.

Hendelser etter balansedagen: Det er i februar 2017 inngått forlik med prosjekteringsgruppen for Sølvsuper helse- og velferdssenter, der gruppen har betalt kommunen 10 millioner kroner samt frafalt krav mot kommunen på 2,2 millioner kroner.

Note 29 Merverdiavgiftsbehandling av større byggeprosjekter

Det er fortsatt uklarheter rundt tolkningen av regelverket for behandling av merverdiavgift for kulturhus. Uttalelser fra skatteetaten og vedtak fattet i saker gjeldende Kilden i Kristiansand og Stavanger konserthus IKS i juli 2016 ble i utgangspunktet oppfattet som både avklarende og svært positive for kulturhusene. Nærmere gjennomgang etterlot imidlertid nye spørsmål og uklare retningslinjer for videre drift fremover. Stavanger konserthus har derfor valgt å gå videre med saken. Inntil endelig avklaring foreligger har kommunen valgt å ikke gjøre noen endringer i tidligere års benyttede metode (se eventuelt tilsvarende noteopplysninger i tidligere års regnskap) for behandling av merverdiavgift på investeringsutgiftene ved bygging av Stormen.

Note 30 Spesifikasjon av uvanlige og vesentlige poster og transaksjoner

Regnskapet inneholder ikke vesentlige og/eller uvanlige poster og transaksjoner av en slik art at kommentarer er påkrevd. Det gjøres for ordens skyld likevel oppmerksom på at inntektsført refusjonskrav for ressurskrevende brukere er 12,3 mill kr for høyt, jfr note 14.

Note 31 Virkning av endringer av regnskapsprinsipper, regnskapsestimer og korrigering av tidligere års feil

Det er ikke foretatt endring av regnskapsprinsipper i forhold til tidligere år. Det er heller ikke gjort endring av regnskapsestimat eller korreksjon av tidligere års feil som er av vesentlig betydning for å bedømme kommunens resultat eller økonomiske stiling .

Note 32 Eiendeler, gjeld og egenkapital overdratt til og mottatt fra KF

Bodø kommune har i 2016 overtatt et lån på 4,85 mill kr fra Stormen konserthus Bodø KF, jfr tidligere vedtak i PS 15/57 Tertialrapport 1/2015.

Note 33 Mellomværende med KF/§27-samarbeid

Alle tall i 1 000 kr

Fordringer	2016	2015
Totalt kortsiktige fordringer (jfr note 14)	234 244	460 383
<i>Herav fordringer til KF/IKS:</i>		
Bodø Spektrum KF	0	0
Stormen Konserthus Bodø KF	6	5
Bodø Havn KF	4	0
Salten Regionråd	60	0
Salten Brann IKS	777	17
Bodø kommunale Eiendommer KF	2 549	1 312
Sum	3 396	1 334

Gjeld	2016	2015
Total kortsiktig gjeld (jfr note 26)	513 020	463 630
<i>Herav gjeld til KF/IKS:</i>		
Bodø Spektrum KF	632	1 036
Stormen Konserthus Bodø KF	314	98
Bodø Havn KF	0	6
Salten Regionråd	12	12
Salten Brann IKS	625	655
Bodø kommunale Eiendommer KF	2 712	6 989
Sum	4 295	8 796

Note 34 Overføringer til/fra §27 og §28-samarbeid

Samordnet Innkjøp i Salten (SIIS) og Kriesenteret i Salten er interkommunale samarbeid iht Kommuneloven §§ 27 og 28 der det ikke avlegges særregnskap for samarbeidene, men der disse inngår i Bodø kommunes regnskap.

Samordnet innkjøp i Salten	2016
Driftsbidrag fra deltakerkommuner	-1 409
Bonusinntekter leverandører og øvrige inntekter	-4 649
Tilbakeføres deltakerkommunene	1 900
Utgifter eksterne	2 698
Øvrige utgifter drift av ordningen	1 539
Netto utgift	79

Alle tall i 1 000 kr

Følgende kommuner deltok i 2016 i SIIS: Fauske, Saltdal, Beiarn, Sørfold, Hamarøy, Gildeskål, Meløy, Steigen, Sortland, Øksnes, Værøy og Bodø. Bodø kommune har for øvrig utgifter til innkjøp utover det som fremkommer av tabellen ovenfor. Antall deltakerkommuner utvides i 2017.

Kriesenteret i Salten	2016
Driftsbidrag fra øvrige kommuner	
Lurøy kommune	224
Rødøy kommune	133
Meløy kommune	548
Gildeskål kommune	192
Beiarn kommune	96
Saltdal kommune	385
Fauske kommune	742
Sørfold kommune	177
Steigen kommune	219
Hamarøy kommune	166
Røst kommune	54
Værøy kommune	75
Sum	3 009
Øvrige inntekter	3 896
Brutto inntekter	6 905
Brutto utgifter	10 725
Netto utgift (dekkes av Bodø kommune)	3 820

Alle tall i 1 000 kr

Netto utgift for Kriesenteret er belastet Bodø kommunes regnskap. Deler av denne dekkes via rammetilskuddet. Økte øvrige inntekter og utgifter i forhold til tidligere år gjelder i hovedsak prosjektmidler til filmprosjekt.

Noten er ikke et regnskap for samarbeidene, men viser at kommunen har en forpliktelse som leseren av kommunens regnskap bør være orientert om.

Note 35 Overføringer til KF/IKS

Alle tall i 1 000 kr

Tilskudd/overføringer til kommunale foretak	2016	2015
Bodø Havn KF	38 000	0
Bodø Spektrum KF	6 063	6 144
Stormen Konserthus Bodø KF	27 512	21 773
Bodø Kommunale Eiendommer KF	114 256	102 337
Sum	185 831	130 254

Av overføring til Bodø Havn gjelder 35 mill kr tilskudd til investering, mens 3 mill kr gjelder tilskudd inntektsført i Bodø Havns regnskap i 2015 som ikke ble utbetalt fra Bodø kommune før i 2016.

Kjøp fra og overføringer til interkommunale selskap og interkommunalt samarbeid	2016	2015
Salten Brann IKS	47 568	45 392
Salten interkommunale oljevernvalg	207	206
Helse- og miljøtilsynet i Salten IKS	2 113	1 807
Salten kommunerevisjon IKS	1 896	2 330
Salten kontrollutvalgsservice	0	379
IRIS Salten IKS	2 150	0
Sum	53 933	50 114

Øvrige		
Salten Regionråd	3 179	3 064
Sum	3 179	3 064